

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai legyen lapjék.

Hón tagoknak előfizetési díj!

Égtes évre 30 korona, (Hétre 10 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelése alatt.

Felvezetés és kiadói helye: Pestor Utca az OMRK. Igazgatóság. Feltétele szerkesztői: Szilassy Zoltán az OMRK. szerkesztő-titkár.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Kővetlek), Üllői-út 25. szám.

Készíteteket a szerkesztőség nem küld vissza.

Sürgős feladat.

(B.) Az országgyűlési képviselő-választások mozgalmá jó időre elvonta a magyar gazdaközönség figyelmét a társadalmi teendőktől. A választási utóbotjakon nem estünk ugyan még túl s a nagy gazdaság-politikai kérdéseket sem oldotta meg meg maga az országos választás ténye: mégis úgy gondoljuk, hogy habár minden gazda indokolt érdeklődéssel kíséri ezután is a politikai küzdőterén szereplők cselekvését, helyén való lesz immár arról is beszélnünk, amit nekünk magunknak, gazdáknak kell megtennünk.

A magyar gazdaközönség társadalmi tennivalóinak sorában igen előkelő helyet követel az 1900. évi XVI. l.-cz. alapján létesített Országos Gazdasági Munkák-és Cseledegyezmény humánus intézményének fejlesztésére vonatkozó feladatunk. Józanul gondolkodó gazdaemberek nem kell magyaráznunk, hogy: miért. Aki tudja, mit jelent a nemzetközi szociálisták agitátorok által feligazolt tömegek forrongása, aki tudja mit jelent, az arató-sztrájk s kinek lelke megérzi, mit beszél a birtokosoktól elidegenített munkásnép sőt tekintete: az egy pillanatig sem gondolkozik azon, hogy tevékeny részt vegyen-e ezen új intézmény istápolásában, hanem a maga alapítványával anyagilag is támogatván a segélypénztár, tehetsége szerint rendes tagul beiratja családneik a javát s a közszébb munkásnépek buzdító szavával, kitanítással, folytonos lankadatlan ösztönzéssel ráveszi, hogy a munkások maguk is belépejenek a segélypénztár rendes tagjai sorába.

A segélypénztár emberbaráti intézmény, de nemcsak az. Humánus céljában és szervezésében szociálpolitikai keret is, melyben a birtokos és munkás közelebb juthatnak egymáshoz, kiközösölhetik maguk közül az idegen elemek izgató erejét s az érintkezés közvetlenes révén az élesnek látszó ellentételek az egymást megírtó megbecsülés vonzódásával elsimíthatják.

Nehéz volna eldönteni, hogy a segélypénztárnak anyagi vagy erkölcsi rendeltetése fontosabb-e. De a bizonyos, hogy bennünket gazdákat, mind a két irány egyaránt tevékenységre kötelez. A humánus feladat teljesítésére az emberi szív jótékonyága ösztönöz, az szociálpolitikai alkotás támogatását pedig az előrelátás bölcsessége ajánlja. Balga ember ugyan az, aki azt hiszi, hogy nálunk a mezőgazdasági munkásmozgalomnak vége van. Nincse vége s nem is szünetel; nem égv ugyan lobogó lánggal, de lassan, következetesen, a legszelebb rétegekben át terjed, izmosodik. S nem is kell nagy jóvendőmondó képesség ahhoz, hogy a fejleményeket megjósoljuk s a jóslat ez: hogyha a magyar gazdatársadalom a munkás néppel szemben fennálló egyéb, ez alkalommal nem érintendő feladataitól eltekintve nem veszi kezébe a munkás-és cseledegyezmény fejlesztésének az ügyét, sokkal hamarabb be fog következni a terjedő mozgalom kitörése, sem mint azt sokan gondolnak. S ha ez az eszt bekövetkezik: igazán csak magunkra vehetünk. Az 1897. évi mozgalom idejében jognak volt a kormányt okolni, mert mulasztásai miatt hiányoztak azok a

társadalompolitikai alkotások, melyek kérésében a munkás és munkádó a munkaidőn kívül is érintkezhetek volna. Ma már itt van a segélypénztár, annak „helyi bizottsága“ olyan organum, amely ezek alkalmat ad a gazdaközönségnek arra, hogy társadalmilag vezesse a népet, ne hagyja az agitátorok szárnya alá húzódni, hanem az emberszeretet melegével magához csatolja.

Eső után felvenni a köpönyeget: régi magyar tempó. Mostanában eső előtt is felvesszük már a köpönyeget olykor-olykor. Jó lesz a munkásokkal szemben sem várnunk addig, amíg kitör a zivatar. Mert ha elmulasztjuk, közönységéből, kicsinyeslőből vagy akármik öklől a segélypénztár fejlesztéséből kivenni a magunk köteles munkáját s újra, nagyobb erőre kapva, kitör a munkásmozgalom az egész vonalon, se az önálló, se a küllőnálló vánterület, se a vántarifá, se semmi egyéb nem fogja orvosolni azokat a vérző sebeket, melyeket ez a mozgalom hazánk gazdasági életén fog eljelen. Ez a veszelő évek mindnyájunkat egyaránt fenyeget, mindnyájunknak védekezni kell tehát ellene. A védekezés könnyű, mert kiki maga mehet a harcába. Nem kell se haditanács, se jobbszárny se balszárny: minden gazda maga a hadvezér meg köztanona egy személyben. Ha nem volna kéznél, vessz az ember 6 fillérért a munkás-és segélypénztárt ismertető füzetet s megismerve alaposan az új intézményt, már a jó példa okát is, beiratja legelőször is a maga hű cseledeit s aztán heáll agitátorok s a munkásnépet oktatja, buzdítja, ösztönzi ernyedetlenül, százszor is

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 25. PÉTERK OTTÓ professor

Lépfene ellen

● birkák, lovak, szarvasmarhák részére. ●

Hónapokig eltartható hatatosan.

Biztos védelem. K'linn feeskendők.

Egyeszer könnyű kezelési.

Részletes tájékoztató, használati utasítás kívánatra bérlettel.

Olcsó árak.

szállítja a Jenner-Pasteur-intézet következő új-új-nyagait, melyek a tudomány legújabb vívmányának alkalmazásával előrendű szarvakó által felügyelet alatt készülnek.

Rapid szerum:

orbancozes fertőzésnek kitölti sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a veszelőtől.

Tartós ojtás:

Vedőoltások a sertéseken biztosan megmenti az orbancozes ellen egy teljes esztendőig, az ojtás után káros utóhatás nélkül, a sertések nem fogynak le.

neki kezdve, mindaddig, amíg a faluban minden földműves be nem lép a szabvány-pénztár tagjai sorába, akkor aztán, ha megalakult a „helyi bizottság”, mint annak vezetése, igazán vezelője lesz a földműveseknek. Az ilyen haviadvisés nem mese s nem ábrándkép. Hala Istennek, nem egy gazdátársunkról tudjuk már, hogy meggyert-e az ilyen csatát s míg a nemzetközi agitátorok átközövéa vonultak el más tájak felé: a falubeli földművelők áldva emlegetik a jó gazdát. Ami egynek lehető volt, mindenkinek lehetséges. Csak halogatás nélkül kinek-kinek hozzá kell fogni s ki kell tartani!

A munkáskérdést a jó törvények, a jó igazgatás nem oldják, csak lehetővé teszik, hogy megteremjen a béke a gazdasági patriarkalizmus alapján. Ennek a magját azonban a gazdáknak kell elvetni, nekik kell a kihajított növényt gondozni, mert akik nem vetnek, bizony nem aratnak s az elhanyagolt földön a békesség helyett a gyűlölködés, a lázongás dudrája fog gyökeret verni.

Most már itt van a vetés ideje. Összintén óhajjuk, hogy minden gazdájó magvető legyen!

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Angol sertések tenyésztési módja hazánkban.

Az utóbbi évtizedekben az angol sertések megjelöléséről foglalkat hazánkban, anélkül azonban, hogy a kivánt és várt eredmények velj mindenütt eléreték volna. Nagyon sok gazda van ugyan — magam is azok közé tartozom, akik az elért eredményvel teljesen meg vannak elégedve s úgy a feltét, mint a felhár angol sertésekről csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak, mégis igen sokfelő hallunk panaszt, hogy fejlődése, szaporasága még nem elégti tenyésztőjét, majd pedig halandósága igen nagy s e miatt nem lehet kétféle hasznát látni. Ezek s hasonló panaszok indítottak arra, hogy e helyen behatóbban foglalkozzunk ezen sertések tenyésztésének ismeretével, nevezetesen pedig hogy rámutassunk azon hibákra, melyeket tenyésztése, tartása s ápolása körül elkövetnek.

A külföldről importált u. n. angol kurbársertésekkö megkivánjuk, hogy évente legalább 16 malacot félveveljenek, hogy gyorsan fejlődjenek. Ezen kívánalmunkat e sertések teljesben ki is elégtik, ha viszont mi megadjuk nekik azon feltételeket, melyek lehetségesé teszik e kívánalmaink kielégését. Ha ezen feltételeket meg nem adjuk, lehetetlené válik a gyors fejlődés, apadáva lesz a szaporaság s vesztéséggé járó e sertések tartása. A kérdés tehát az, hogy hol hibáznunk, miként kellene eljárunk, hogy a sertések tartása hasznos hatóvá legyen.

Hibáznunk ott a külterjesebb gazdaságokban — hogy e sertéseket ugyanolyan rossz minőségű legelőn tartjuk, mint a minőkön magyar sertéseinket szoktuk tartani, amilyenek megél ugyan a sertés, de táplálék hiánya miatt nem képes gyorsan fejlődni, nem képes évente 16 malacot félvevni. Hibáznunk azáltal, hogy lényen feldelelő fűzadtalok vagy túlhűd legelőzatosan állatokban tartjuk, szóval ópen olyan mostohán hámnak vele, mint ahogy különösen régebben magyar sertéseinkkel bánti szoktak,

Hibáznunk belterjes gazdaságokban azáltal, hogy sertéseinket jóformán állandóan állatözköz, hogy mindentelre mesterséges takarmányfelekkel tápláljuk s tulmele, többnyire páratel, rosszabb szellőző állatokban tartjuk.

Van tehát nem itt, sem ott a helyes közepület el nem találjuk.

Az angol sertésnek is kora tavaszott, késő őszig legelőn kell járnia, mert a mozgás, a szabadban való tartózkodás, az eső, a nap ennek a sertésnek is életelő eleme. Inkább valamivel kevesebb takarmányhoz jussom a mezőn, mint folytonosan álltalon tepszedjen s mindentelre mesterséges takarmányok, amennyek egészségének kárára. Annak a legelőnek azonban gazdagnak kell lenni, ahol a sertés tényleg megtalálja azon takarmány mennyiségét, a melyre gyors fejlődése s nagy szaporaságának fenntartása czéljából szüksége van. A nyár első felében kizárólag csak löherelőd képezheti e sertések legelőjét, csak az nyulhat nekik elegendő táplálékot; majd azután következnek a tarlok, nevezetesen pedig a buza-árpa-és zabtarló; a rozstartó már kevésbé alkalmas. Ezek kihatásnása után következnek a burgonyaföldek a burgonya kiszedése után, végül pedig a czukorrépa-és takarmányrépaföldek a répa s a répalevelek eltávolítása után. *Külterjes gazdaságja tehát az angol sertés egyáltalában nem való, mert ott nem támogatnák a gazdaságot, a tarlót kivéve nincs olyan legelő, a mely csakis a sertés által értékesíthető; ilyen gazdaságokban csak a szarvasmarhatenyésztés vagy esetleg a magyar sertés tartása lehet segítségére a gazdaságnak, tehát hasznos ható. Az angol sertés csak belterjes üzemű gazdaságokban lehet hasznos ható, a hol részére olyan legelőt nyújthatunk, melynek nemcsak a földje, de fejlődési s szaporasági is képe, a hol burgonya, répa, löhere természetesen is fel van karolva, a hol esetleg tejszártsági hulladékok is rendelkezésre állanak, a hol eléret legelőik kihatásnásáról nincsen szó, mert kevés olyan erdő van az országban, amely angol sertések részére megfelelő legelőt nyújtsón.*

Az angol sertés van nálunk olyan gazdaság, mely löherelőt sertésekkö legeltesse? Bizonyára nagyon kevés, mert löherelőt sertéslegelőt drágának tartja a gazda. Pedig aligha így áll a dolog, mert a német gazdák, de sőt a nagyon is számító amerikai yanékek is löheréseken tartják berkshirlei s yorkshirlei sertéseiket. 5 hogy mennyire igazom van, annak illusztrálására Hoesch Pélix kiváló német berkshirlei tenyésztő adatait sorolom fel. Nevezetesen 120 anyatészt, melyek közül 60 drb öreg, 30 drb fiatalabb, igen keveset fejlődő, 30 drb pedig még teljesen ki nem nőt volt, 120 napig tartott egy 20 morgan nagyságú löherésen, s ez idő alatt semminem egyeb takarmány sertésének nem adott. Ha ez idő alatt sertésnek álltalon a lehető legszűkebb takarmányon tartja, bekerleltek által, azok naponta 27-90 márkába a 120 nap alatt tehát 3348 márkába. Miután pedig az 5 vidéken egy morgan löheré értéke 70 márkát szokott lenni, a kaszálás által elérhető bevétellel szemben morganenkint 97 márká többlet bevétel mutatkozott tisztán a legeltetés javára. Olyan legelőt kedveltek tehát az eredmény, miszerint egyedül ennek alapján is kimondható volna, hogy sertések legeltetésével löherésekkö sokkal nagyobb haszon érhető el mint kaszálás által, a mit különben elég kézzel foghatóan bizonyít az a körülmény is, hogy a löheréseknél e czérra való használatra világszerte folytonosan torjed.

Tehát azután löheréseken kell az angol sertéseket legeltetni, amikor a tarlókra megint visszahozza a löherésekre, azután a burgonya-, végül a répaföldökre kell őket terelni. Ilyen módon 180—200 napig legeltethetők azok, anélkül, hogy a kifejődöttöknél egyéb takarmányt kellene nyújtatunk, kivéve természetesen a szoptatós közsákat, amelyek legelőre ugyan sem hajthatók.

A hosszú ideig tartó legeltetés által nemcsak igen sok takarmányt takarítunk meg s teszzük ezáltal kedvezebbé az anyagi erőtlen, de hozzásszoktatjuk sertéseinket az időjárás viszonyosságához s teszzük ezáltal időzethetővé az angol sertésnek is a kevés tulajdonjására az angol sertésnek. Ezáltal örül el a vér élénkebb kerengését s azt, hogy az izomzat, a hus nem válik puhává, hanem — miként a német mondja — kemény lesz, amely körülmény különösen a kolbásztelgyártása szempontjából olyannyira fontos. Ilyen tárgyú megfigyelés az az is, hogy télen át löherelő állatokban a jó diszák fejlődik az állat. De szükséges a legeltetés, a szabadban való mozgás azért is, mert ennek a sertésnek évente kétszer 10—14 darab malacot kell világra hoznia, amelyek kifejlesztésére, megszületésére a szervezetnek erőnek kell lenni, ellenkezőleg az elvetések napirenden lesznek. Előítelve most már attól a körülménytől, hogy a folytonos állatösszával együtt járó rossz szokások, mint deszkárgás, padlófelurtatás, malacfelaltatás a legelőre járó sertés nem ismeri, a legeltetésnek, különösen pedig a löheréseken való legeltetésnek még egy nagy előnyét kell felemlítenem, azt. i. hogy a löhere igen gazdag mézben és foszforban, akkor t. i. ha megfelelő trágyázással, főleg pedig műtrágyázással részesül. Már pedig valamennyi háziállatunk közül a sertésnek van legtöbb foszforvasz és mézre szüksége, mert évente kétszer, nagy számú malacznak adván életet, azok contjának kifejlesztéséhez igen sok ásványi anyagra van szüksége. Eppen ebben a szempontból a nálunk általánosan szokásos tengerietetés nem a leghevesebb mód, mert a tengeri kevesebb, az árpa és zab pedig jóval több foszforvaszot tartalmaz. Tapasztalattal végül az is, hogy a löherelőgekkö járó kocza igen jól türel s bő tejlévőzők.

Nem szándékomban ugyan a sertések takarmányozásával e helyen foglalkozni, a tárgy maga azonban így kívánja, hogy legalább felémítsom, hogy e sertések téli takarmányozásánál belterjesen kezelni szükségesnek bizonyos megfontolással. Jut mindentelre mesterséges takarmányon, ellenben csaknem teljesen mellőzöttek a gazdaság saját termelvényei, főleg pedig a burgonya és répa. Ez utóbbiak pedig épen az angol sertések takarmányozásánál igen nagy szerepet kellene hogy játszanak, mert fejlődésükre s egészségi állapotukra is kitűnő hatással vannak. Kijelölődött sertéseket egész télen át — előítelve a rendszeren csak 2-3 hétig tartani lehet az időjárattól — kizárólag csak répa-nal tartani, amikor egy-egy kocza napi szükséglete 10—14 kg. dara tehető, avagy félennyi répa mellett 1 kg. dara adható neki, a mesterséges takarmányok közül azonban csak a korpához s legfeljebb más csereszűk lisztféhez nyuljunk.

Az angol sertés közszok sorozat előforduló nagymérvű halandóságának egyebek között az is oka lehet, hogy a kocza kevesest monog, folytonosan álltalon áll, ehhez is ennek következtében a malacok fejletlenül, igen gyengén születnek s nem életrevalók. Oka igen sokszor az álltalon keresethető s taláható fel. Az angol mangalicának legnagyobb elenésége a nedves-és száraz levegő közötti váltakozás a talaj nedvesség, a tisztálattalan alomtól, a talán nedves falú kijelődéséből, azóval a levegőnek bármilyen módon való párateltségéből. Ilyenkor az elhullás, amit észrevehető betegséggel előző meg, olyan tömeges, hogy valamely járványos betegséggel felteperő gondol az ember önkéntelenül is s észbe se jut, hogy talán egyszerű szellőztetés, tisztálattalan s lebeszáradt alom segíteni. Bolhatóságok köztől épült álltalonokban nem lehet angol sertést tartani és nevelni, mert az okvetlenül vesztéséggé járó lesz. Különben sem szükséges s nem is észlelteri valami nagyon költségese álltalon emelotni részükre, még csak nagyon melegek sem kell annak lennie. Deszkákban, pátcsoból s hasonló olcsó

közönség kezébe. *Schlegel*-del az irodalomból 24 kisebb-nagyobb tízfusz járványt emlí, melyek esetről-esetre fertőzött teje vezetőkön vissza. Különösen a nagyobb tejgazdaságok keverékteje, mint a legveszedelmesebb tényező, volna alapos figyelemmel kísérendő és e czéllból egyes bakteriológiai állomásokon a hatóság részéről a tej kolera-, tízfusz-, gümö-baczellásokra és a lamcosz genyenyési kókkuszok jelenlétére nézve volna vizsgálendő.

A külföldön pasztörizáló- és sterilizáló-készülékek már hosszabb idő óta kipróbálás alatt vannak nagyobb tejgazdaságokban és az egyes készülékek bizonyított czélserzésége után a legjobb minden bizonynyal széles elterjedést fog nyerni.

Igy pl. a esocsemek táplálására szánt tejnek pasztörizálására az *Oppenheimer*-féle készülék házi használatra igen előnyökön bizonyult. Igen kívánatos volna, hogy nálunk és legalább minden nagyobb tejgazdaság rendelkeznie egy pasztörizáló- vagy sterilizáló-készülékkel.

Végül az égetően szükséges tejhigiénie meg a következőket követeli:

Igen korán hajnalban vagy késő este, még a sötétben fejni veszedelmes, mert ilyenkor

Ha valamely állat ügye szagos vagy mérgező természeti győgyítőszerrel kezelteit, úgy ezen állat külön feendő. Ilyen tejet a többi közö kevermi tilos és csak felforrvalva adható más állatoknak eleségül. Ugyisint ilyen ilyenemű tejeiket egyszerűsen a talajra, almora stb. való kiföjése.

A rendelet többi pontjai olyan természeti köteleményeket tartalmaznak, melyeket fentebb már említettünk.

Kovácsik Károly.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: **Hrehly Emil.**

Az amerikai ludtenyésztésről.

Amíg a kacsatenyésztés Amerikában már delelő pontján van, addig a ludtenyésztéssel most birkózik a hatalmas amerikai találokonyosság.

Ludat tenyésztési farnokok, melyeknek határa ha nagy is van, nem oly könnyű dolgot, mint az a kacsatenyésztésnél tapasztaljuk, mégis ma már van Amerikában igen

A 249. ábra a tenyésztő-telep berendezésének egy részét, az udvart és a fiatal emdeni libák csapját tárja elénk.

Cusmann a ludtenyésztés mestere évente 8—10.000 darab libát tud előállítani tenyésztő telepén. Ezt természetesen csakis kelőben rendezett, oszkierien felszerelt telepen, különben betanított személyzettel és költőegységek segítségével lehet elérni. Nála 30 költőegység és 40 mesterséges anya működik a tenyésztési idény alatt. Egy-egy költőegységbe 400 darab ludtojás helyezhető el, tehát egyszerre 12 ezer darab tojást kelthet. Hogy azonban ezt a számot egy időben megkaphassa, a tojástermelésre kell nagy súlyt helyeznie és amennyiben ezt előállítani egy telep lehetetlen, a tojást magas áron más telepekről összevásárolja és így keltet és tenyész.

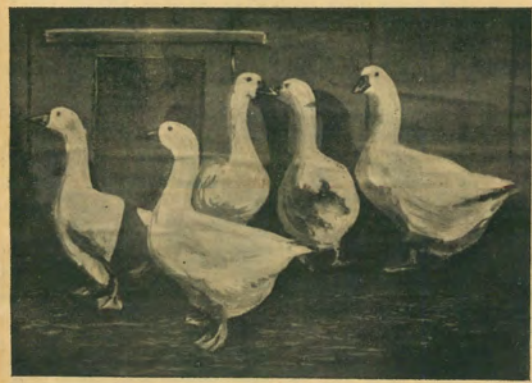
A költőegység osztályokba vannak sorolva s mindenik osztály külön favázás és sodronykerítés kis udvarral van elkerítve, a kikelt libák befogadására. Ha a libák a tojásból kikeltek, a fából készült, üveghaszserűlen, délkeleti oldalán részletesen álló üvegfalú földönvevő helyiségekbe kerülnek, amelyeken 10 rekesz összesen 5000 liba befogadására elegendő. Minden egyes rekesznek egy kicsiny, körülbelül 200 [] lab nagyságu udvara is van a szabadban. Hogy a libáknak anyjuk pótolva legyen, minden rekeszben egy mesterséges anya van, mely egy, a talajlól 10—15 cm. magasan álló, de magasabbra is emelhető, körülbelül 90 cm. széles és 1'5 méter hosszú, alsó felén vánkossal párnázott és puha szövetdarabokkal beagatott deszkából áll, amely alá a kis libák bejuthatnak s ott állandóan egyforma melegben tartózkodhatnak annál is inkább, mert a mesterséges anya fölött két horganyosvön keresztül vezetett meleg levegővel a szövetdarabok között a hőmérséklet állandóan 32° C-on áll. A kis libákat fűt zab, tenyész és buzakorpából álló keveréktakarmányon tartják. Hogy mekkora jelentőséget tulajdonítanak maguk az amerikai gyakorlat és tudományos körök a baromfitenyésztésnek, azt legjobban igazolja az a körülmény, hogy a mezőgazdasági kísérleti állomásoknak állandó munkálkodása és buvártára tárgyát képezi a baromfitenyésztési kérdések megoldása és újabb szabályok kipróbálása.

A most ismertetett telepen a libák 10 hetes korban már annyira kifejlődnek, hogy azokat hizlálni lehet s ekkor 30—50 darabonként kisebb udvarokba záratnak és önhizálás által javíttatnak. Kapnak naponta 2-szer fele tenyészirlet és fele korpából készült pépet, melybe apróra vágott fű vagy lóhere van keverve. Az utolsó héten a helyett csiriztatott árpát kevernek ezen pépbé. Éjjeli takarmányul szőszibe áztatott szemestengert kapnak. Naponta 6—8 friss vizet adnak nekik, de anyu hely is, ahol a hizláló udvarban szabadon van kis vízmedence, vízvezetékkel ölykép készíthető, hogy az egyik oldalán a friss víz állandóan befűljék, a másikon a fölőseges használt víz kifolyik.

Rendesen így takarmányozás és gondozás mellett a libák 3 hét alatt megbiznak s levágtatván piacra kerülnek. A fiatal emdeni libák 4'5—5'5 kilóra felhiznak és darabonként 3—5 dollárért értékesíthetők, ha korán hozzatnak piacra. Ha jó az év, a nyert tojások 75%-ból kelnek libák, melyekből gondos nevelés mellett állig hűl 10%.

A tenyésztésre megmaradt libákat és libákat megkopszatták, miből szintén szép jövedelmük van.

Mesterséges ludegőllő a rozsozt használgák, mely korán dús fűvet szolgáltat és vetőmagja olcsó. Ezer darab ludat láthat el tavaszi legelővel egy hold rozsozt, ha részekre beosztva illesztik. Ez a legelőtől bővegesen fizet a földhasználatért, kivált, ha tekintetbe vesszük, hogy a ludjárás és rozsozgyekek beosztása következtében megjavított szántföldet még ugyanazon évben más tenyészőfel-

247. ábra. Amerikai emdeni ludak.

számtalan szennyezés észrevételén marad. Beteg eselőd- és ápolószemélyzet ne végezze a fejést, s még olyan egyének sem, akik betegeket ápolnak. A használt tejes edényeket használat után azonnal tisztába kell hozni forró szódás vízzel, igen előnyökön öblössel és utána hideg vízzel való alapos öblögetéssel. A tisztába hozott edények legelőszerszűben tisztá állványokon nyerneik elhelyezést.

Mintaul szolgálhat a kopendhági tejszó állatok tartási módja, melyet már 1890-ben leírtettek életbe. Minden istállóban jól szembeölölő helyen a tartási mód pontjainak egy példánya ki van függesztve. Ez utasítás változatlan a következőket kívánja:

Az istálló felei tavasszal és ősszel meszelendők, egybékint a piszok és pókhálók eltakarítandók.

Küvetlenül a fejés előtt az istálló kitarikandó és szellőztendő és napjában legalább egyszer szaraz és elegendő alom hirtendő egy állat alá.

Fejes közben a tehének farkát oldalra kell kötni. A gyűjtőedény az istállón kívül helyezendő el.

sok oly farm, a hol 8—10.000 darab libát, korai nyerezen pecsenye libát hoznak piacra s a melyeknek darabonként 3—5 dollár az ára. Ezen összegekéért természetes érdemes a ludtenyésztési akadályokkal küzdeni s módot találni arra, hogy azok felett diadalmasodjék az emberi ész és szorgalom.

Miként már említett, baromfitenyésztést az amerikai farnok mindégnyeken találunk. Az amerikai farnokok ezt az állattenyésztési ágat nemcsak házi szükségleteik ellátására, hanem a piac részére is nagy kiterjedésben felkarolták. Természetes magyarázata ennek az a nagy fogyasztás, amely Amerikában tapasztalható.

Egyik legnagyobb baromfi-, illetve ludtenyésztési telep a *Cusmann* Sámuel Massaban, a melyet itt képpen is bemutatunk.

A 247. ábrán látjuk a remek szép emdeni ludakat, amelyek Amerikában, Európa után indyura, szintén nagy szerepet kezdenek játszani.

A 248. ábrán látjuk az alább ismertetett tenyésztési módnak, az afrikai és az emdeni ludnak kereszteléséből származott *fűtőer ludfalkák*, mely impozáns képet nyújt.

használhatjuk. Nyári legelőfű használnak kölest, mubart, vagy az utolsó évet szolgáló lucernát vagy lóherét. Ahol pedig a lucernát zárt udvarokban kell tartani, ott a kettős udvar-rendszert alkalmazkadj, minden falkára két udvart készítve, s míg a ludak az egyiket járják, a másikat vetjük be valami gyorsan kelő és fejlődő maggal; a munka és mag összköltsége bizonyos mértékű megőtte áll annak az összegnek, mint az etetésre szolgáló magon megtakarítanak. S ahol még az sem lehetséges, a ludaknak frissen vágott fűvet, lóherét vagy lucernát adnak, melyet a ludak épp oly kedvvel fogyasztanak, mint a friss fűvet. Sok tenyésztő a szomszédaitól össze-gyűjtött, a mesterséges kert gyepéről nyíró-géppel vágott fűvet ételi egész nyáron ludak etésé rövid, finom fű, melyet, egy vagy levágta, egészen lehet adni. Lucernát, lóherét, kaszált fűvet szeszkaváron 1—1½ cm. hosszúra vágják.

Télen a nagy tömegű ludállományt rosszul borult káposzta, főtt répa és répa-level hulladék, alma sít. póttakarvánnyal etetik, de legna-gyobb szerepet játszik a zöldtakarmány pótlásául a esztrózt zab vagy árpa.

A 248. ábrán látjuk az afrikai lud és az emdeni lud közti keresztetése után nyert ivadékok egy nagy falkában.

Ez Amerikában a legújabb divat, de jól jövedelmez, habár az így "nyert ivadék aztán természetben, tehát csak fogyasztásra használható. A keresztetésnek azért van értelme, — dacára e nagy hiányrának, — mert az ivadékok has titkötében a faj- és vaduladk minden jó tulajdonságát egyesítik s a leg-kiütőbb vadacsánál is jobb peccenyét szolgáltatnak, úgy hogy az ily ludak kilőjét a newyorki vásáron 80—80 centtel (7—9 korona) fizetik, míg a szelid lud sokkal gyórbóbban ad el. A hus teljében bírja a vadulduhus finom ízlés, de a paha és leves, mint a házidudé; Amerikában ma ezt tartják a legfinomabb peccenyének.

Keresztetésre az afrikai vaduladokból lehetőleg a legnagyobbakat választják. A keresztetés szelid részére bármely ludfajta alkalmas, de főképp az emdeniek használják.

Az teljesen mindegy, hogy vadgunárt használnak szelid ludra vagy megfordítva, ki véve hogy szelid lud után rendezen több kis libát nyerünk. Ha azonban a tulusi fajt használják a párosításnál, akkor vadulad és tulusi gunárt használnak, mert a vad gunárok saját-ságos ellenszennel vannak a tulusi ludak iránt s gyakran meg is ölik azokat.

A hol legelő áll rendelkezésre, a vadgunárt kihajítják a falkával, a hol csakhamar kiválasztja párját, melylyel félrevonul s a le-gelő egy részét maga részére foglalja s arról minden más ludat dühösen elűz. Csak arra kell vigyázni, hogy vagy kizárólag vaduladakat, vagy kizárólag vadgunárok tartunk, mert ha vadulad is van, a vadgunárok nem párosodik szelid luddal.

Az amerikai gazdák iparkodása, szorgalma és kitartása bámolatba ejt, ígyeközött mi is megfelelő módon, kissé több vállalkozási szel-lemmel öket utánozni s fáradozásunk jutal-máza lesz. bl.

ÜZEMTAN.

Rövidesítő: Hensch Árpád.

Jövedelmezőbb üzemszender.

L. M. ur a következő levelet intézte a "Köztelek" szerkesztőjéhez:

Gazdaságom a következő birtokoskéből áll: 150 hold szántó (részben kötött, részben felváltó talaj), 70 " cseri szántó (kavicsos homok), 50 " rét, részben kaszáló, részben legelő, 12 " sovány mirtahajrás (szikes), 63 " cseri juhlegelő, április 15-ától július 1-éig legeltethető

345 hold.

Jelenleg van a birtokon állattalomány:

10 darab ökör,
3 " ló,
10 " tehén,
6 " növendék,
280 " vegyes birka.

Az eddigi üzemszender mellett vetettem 40 hold zabot, 50 hold rozst, 25—30 hold árpat, 15 hold búzát, 10—15 hold búkkönyvet, 8 hold eszalamdát, 10—20 hold burgonyát, 8 hold kukoricát, 10 hold cukor-répat, 5 hold takarmányrépat, 12—15 hold uzarnok hagyatott.

Ezen rendszeren változtatni óhajtván, tisztelettel kérem sziveskedjék egy oly vatesfősről és üzemszender-t

átlagos termések érettek el, hogy az állatok milyen takarmányozásban részesültek, a burgonya, répaszelet, eszleg a tengeri a gazdaságban let-e felhasználva s továbbá hogy a tehének mennyit telettek, a birkák gyapju-hozama és a gyapju eladási ára mennyit tett, azokonkívül hogy a gazdaságban a lóher, luczerna, baltacím sikereit nem lemmelthető-e, mert utóbbi növények jóval olcsóbb takarmányt szolgáltatnak, mint a búkköny, olcsóbb takarmányt adnak pedig olcsóbb a trágya.

Mintegy pedig ezen főbb kérdések iránt a kérdésvetve nem tájékoztatott, csak általános-szalhatunk a felvetett kérdéshez.

248. ábra. Az afrikai és emdeni ludak keresztetése után nyert falka.

javasolni, hogy bérbirtokom jövedelméből lehessen, a jelen rendszer mellett dacára annak, hogy a bérmagasan nem mondható és a munkásviszonyok is megelhető kedvelők, nem haldogok, mert csak éppen, hogy a bér és önmunkákéged fedeztetnek a berveleléssel.

Megjegyzem, hogy mátku tejszövetkezet alakult és a tejet 8 fillérről értékesíthetjük, a soványtejet pedig ingyen kapjuk vissza.

Birkatartás nem melőzhető, mert a fenti legelő és tarlóleget másként nem értékesíthetn.

Terveim a jövőben csakis répa-birkát tartani, azonban a gyapju rendkívül olcsó ára mellett, midőn a gyapju kívül egyéb bevétele nem számíthatok, kérdés, hogy kifizető-e magát a birkatartás, ha a tehén állományom ekkor 15 darabos felszaporítanom.

Igen lékötelezőnek Tisztosított ur, ha a tervevet üzemváltásához némi utbaigazítást adna.

Nincs háladatlanabb feladat, mint üzemszenderok ajánlása, mert az, aki bizonyos kipróbált és helyesnek talált üzemszenderet gazdatisáránsáknak javasol, abból a feltevéseből indul ki, hogy ezen rendszer helyesen végrehajthatni is fog s ha ez meg nem történik, mely esetben a javasolt üzemszender természetesen he sem válhat, akkor persze a javasolt rendszer a hibás, nem pedig annak alkalmazója, aki ezt helytelenül alkalmazta.

Már ezen okból nem szivesen szól-galunk ez irányban tanácssal, de még nagyobb nehézség is, hogy a tanácsadó-nak az illető gazdaság helyi viszonyait alaposan kellene ismernie, amire a kérdésben közölt adatok nem elegendők.

A fenfőregben p. o. az sem tűnik ki a kérdésből, hogy az ottközött területek kataszteri vagy magyar holdra vonatkoznak, enélkül pedig ki nem deríthető, hogy az állattartás anyában áll-e a szántófölddel, hogy továbbá a szántóföld megfelelő trágyázásban részesíthető-e? Már pedig a jövedelmező üzemszender alapja a bő trágyázás lehető olcsó trágyával.

De amilyen könnyű azon el megállapítasna, oly nehéz gyakorlati megvalósításna.

Hogy ezen kérdéshez illetékesen szót-szólhassunk, tudnunk kellene, hogy a szántó-föld eddig milyen rendszer szerint kezeltetett, mennyi évenként lett megtrágyázva és milyen

Azon feltevéseből kiindulva, hogy a 63 hold cseri juhlegelő után a gazdaságba aig jut trágya, hogy továbbá a burgonya, tengeri és a cukorkorpa főképp eladásra termelhető, a gazdaság tulajdonképp termőterületéből t. l. a 220 hold szántó és 62 hold rét és legelőből tehát összesen 282 holdból takarmánynyerésre csak a 62 hold rét és legelő és mintegy 28 hold búkköny, eszalamdát és takarmányrépa szelgőt, miszerint a gazd. termőterületéből ennek csak 32/10-a esik a takarmányra, holott a trágyaszükséglet biztosítása végett, szükséges,

249. ábra. Fiatal libák csoportja.

hogy a termőterületnek mintegy fele legyen a takarmánytermelésnek szánva.

Ha helyesen esz fölvevésünk, akkor mindenek előtt a takarmányterület lenne kiterjesztendő, még pedig a gabonafélék rovására, ami azon esetben, ha a lóher vagy baltacím a forgóba felvetődik, a következő rendszer mellett elérhető.

A 150 hold forgója lehetne:

1. 25 " kapás # répa, tengeri
2. 25 " árpa lóherrel
3. 25 " lóher
4. 25 " buza
5. 25 " zabosbúkköny és eszalamdát #

6. 25. # buza.

A 70 hold cseri szántó forgoja lehetne:

1. 23. # burgonya # és ugar #
2. 23. # rozs
3. 23. # zab

Ezek a forrők azonban csak példakul szolgáljanak, minthogy a földeket nem ismerjük meg tudhatjuk, hogy melyekben mi díszlik legjobban?

A közlő rendszer mellett legalább 48, de tekintettel a csalámdára esetleg 56 hold lenne évenként megtrágyázandó s felmért lehet a kérdés, hogy a trágyaszükséglet *redig bírkatul vagy tehenártással* fedezhető-e előnyösebben.

Kérdéseink abbéli aggodalma, hogy redig bírkat tartása a gyapjú olcsósága miatt nem jövedelmez, teljesen jogosult, s ha már bírkatat kell tartani, legalább annyát kell kollema tartani, mert így a hányrúky is nyujtanak jövedelmét, de a legjöveldmezőbb irány fejtő juhok tartása, feltehető, hogy ez az adott viszonyok közt sikerrel alkalmazható. Ez-irány vizsgálataiból kitűnt ugyanis, hogy míg redig bírkat tartásánál a darabonkénti bruttó jövedelem csak 2—3 K., törzshajszaknál s egyszerű életnél 6—7, addig fejőshajszaknál 10 K.-ra emelkedik.

Ugy az pedig, ahol a tej 8 fillérel biztosan értékesíthető s azonkívül a lefűlőzött tejsziszár, amely esetben e tej teljes értékesítési ára 10—11 fillére tehető, a helyesen kezelt tejgazdaság teljesen kielégítő jövedelmét szolgáltat. A helyes szerelés alatt pedig azt érjük, hogy csak oly tehének tartandók, amelyek után évenként átlagban legalább 2000 liter tej nyerhető, ami hetenként 200 K. bevételnek felel meg, hogy továbbá a tehének olcsó takarmánnyal jól eltarthatók legyenek, amit a fenforzó esetben keresztülítveket látnuk, ha a tehének nyarón át jó legelőre járhatnak s azonkívül löbert, lucernát s csalámdát kaphatnak, télen át pedig rét, szalma, lóher s búkkönyv, széna, répa s szalma képezheti a takarmányt.

A visszanyert sovány tej borjakkal jól értékesíthető, a fenforzó esetben pedig a nyert borjak közül az erre alkalmasak felnevelendők lennének, ha különösen a legelőviszonyok ezt lehetővé teszik.

Azok a levelek mellett a gazdaság a tej után hátró jövedelmére számot a 10 drb tartása esetén a sovány tején kívül évenként átlagban 200 K.-t tehetne, azonkívül havonta 4—5 db javított tehen s 2—4 drb javított ökrök lenne eladhatók a tehen-és ökrállomány pedig saját nevelés után lenne pótolható.

Ez esetben valószínűleg a gazdaság trágyaszükséglete is fedezve lenne, addig pedig esetleg mitragyákkal kollema e hiányt pótolni; így nevezetesen ajánlatosnak mutatkozik, hogy a trágyázás 8-ik évbe kerülő laza szuperfoszfát kájon, szintúgy az esetleg trágyátlan ugarba vetett rozs, mi iránt előzetes kísérlet lenne teendő.

A szóbanforgó gazdaságnál azonban még egy fontos kérdés merül föl, az t. l. hogy a bérlet meg hány évre terjed?

A javasolt módosítások ugyanis haszonnal csak úgy fogantathatók, ha erre még legalább 6—8 év áll rendelkezésre, mert ezek jövedelmefokozó hatása csak idővel és fokozatosan jut érvényre. *Hensch Árpád.*

IRODALOM.

A vizutakról.

(*Krisztinkovich* Ede közgazdasági tanulmányai a vizutak természetéről, felváltani hajózsámkáról, a vizutak fejlesztéséről czölő mozgalmakról és a magyar vizutálózat kérdéséről.)

Az osztrák csatornatörvény felszínre vetette nálunk is a hajózási csatornák kérdését s már a f. év tavaszán a szóbanforgó osztrák törvényt megelőző tárgyalások alkalmával sző-

nyegre került nálunk is a magyar vizutálózat kiépítésének ügye.

Ezzel a nagy horderejű kérdésessel foglalkozik a *Krisztinkovich* Ede földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos által írt tanulmány is, amely széles alapon föltételei vizutainak kiépítésének sürős szükségességét. Krisztinkovich munkájának minden sora nemcsak alapos tudásra és a tárgynak teljes ismeretére vall, hanem egyáltalán oly érdekes és vonzó módonban is tárgyalja a vizutak kérdését, amely teljes mértékben alkalmas arra, hogy mindenki, aki e kérdéssel eddig még behatóbban nem is foglalkozott, élvezettel olvashassa e művet és fölkelőképpen tájékozathassa magát a Magyarországon tervezett vizutak kérdéséről.

A hajózási csatornák ügyével éppen Krisztinkovich most közzétett tanulmányának ötletháló mai vezércikkünkben *) foglalkozunk behatóan és annak dacára, hogy nem tesszük teljesen magunkévá a szerző által elfoglalt álláspontot, mindazonáltal nem tagadjuk meg teljes elismerésünket Krisztinkovich szakavatott, lésszágellal és értelemmel, hogy munkájában megtrágyált bizonyára egy jóelőkelő lépéssel vitte előbbre a csatornáképítés ügyét hazánkban.

Leleskibe barátja Magyarországon a hajózási csatornákban és egyáltalán a víz közlekedésének alga ha Krisztinkovichnál, aki művészen lépén-nyomon, talán önkénytelenül is nagyobb aversiót áru el a vasutak ellen, mintsem talán maga is akarta volna, ami természetesen az elfoglalt bizonyos színezetét kölcsönözti tanulmányának. Mi azonban ezt nem rójuk fel szerző hibájánál, mert hiszen bármely ügynek hivatás szerzői és iránta érdeklődést kelteni csakis lelkes odaadással és a tárgy iránt való föltélen szeretettel lehet.

A vizutak létesítésének szükségessége mellett azt az érvet állítja előtérbe Krisztinkovich, hogy versenypénsségük érdekében a szállítási költségekkel kell csökkenteni, mert a termelési költségek apaszását esaknem kizártnak tekinthetjük. E mellett az olcsó tőmegura s a földölgozóra váro nyersanyag könnyű mozgósítása érdekében is föltétlenül vizutakra van szükség, mint azok mozgósítására csak a vizutak állomása s a nagy tömegű áruk a vasuti szállítási költségek meg nem bírják.

Egyrészt tehát ezek a szempontok, másrészt azonban az osztrák csatornák létesítése által fonyezett budapesti gabonapiacz s az osztrák közén beözönlésének veszélye képezik azokat az okokat, amelyek bennünket csatornálózatunk kiépítésére kell, hogy serkentessenek, s gazdasági függetlenségünk biztosítása érdekében Krisztinkovich a legtrószóbb feltevést teszi a Budapest-fümei vizut kiépítését, hogy ennek segítségével közvetlen összeköttetés létesíthessék a tengerrel és természetünk minden körülmények között piacozt biztosíthassunk.

Krisztinkovich terveire és állásfoglalására vonatkozó nézetekünk mai vezércikkünkben feltejtük ki. Az irókikritika méltatlanságot tehető e helyütt eltekinthetni vélünk s csupán a szóbanforgó mű ismertetésére kívánnak szorítkozni.

A szóbanforgó tanulmány 5 részre oszlik: az első részben szerző a vizutak szerepét fejtegeti a közlekedési eszközök sorában, visszajárállantást véve a hajózás történetére és fejlődésére. Ezen érdekes a tanulmány második része, amely Magyarország és Ausztria vizutjait, valamint a magyar folyámhajózás fejlődésének történetét ismertet. A mű harmadik része Ausztria, Németország és Oroszország csatornatereit vizsgálja, melyek közül mi reánk elsősorban az osztrák csatorna-tervek bírnak érdekel. Ezek szerint az osztrákok a következő hajózási csatornák létesítését határozták el és pedig: a) egy csatornát a Dunától az Oderáig, b) a Dunától a Moldváig, illetve a Moldva-ator-

názásával Prágáig, c) egy hajózási csatornát a Duna-Odera-csatornától a középső Elbáig, d) egy hajózási összeköttetést a Duna-Odera csatornától a Vizsulta és Dnjezser folyókra és ezek hajózáható tétel által Gácsországon végig.

Amint e csatornatervekről kitűnik, Bécs a létesítendő csatornák révén közvetlen összeköttetésbe kerül az Elbá folyón keresztül a tengerrel a traversális vizitun pedig Gácsországon végig, melynek terményei közvetlenül fognak eljuthatni a csehországi piacokra. E hálózatól félti Krisztinkovich hazánk közgazdaságát és műveinek több helyén nyomatékkal vizsgálja azt a hátrányt, amely abból fog származni, hogy az osztrák vizutak, hacsak alföldi csatornálózatunkat ki nem építjük, a budapesti gabonapiacz romlását fogják eredményezni és a monarchia gabonakereskedelmének gőpczontja a jövőben Bécs lesz.

Az egyedül észkört arra, hogy az osztrák csatornálózat létesítéséből reánk háromló közgazdasági hátrányokat paralizálhassuk, Krisztinkovich a magyar vizutálózat kiépítésében látta a ezért sürgeti annak létesítését. A mikéntre vonatkozólag szerző közli tervéről két a nyilvánosság elé s a csatornálózatunk érdekében lebonnyítóandó teendőinket a következőkben csoportosítja:

A legsürősebb teendők a dunai gázók és a Tisza folyó hajózási akadályainak az elhárítása, valamint mellékfolyóinak: a Körös, Maros, Szamos, — Erdélyben az Olt, — a Duna, Nyitra, Garam, Rába, Sáv, Bodrog, valamint a Szávának és Drávnának szabályozása, szóval természetesen vizutainak rendezése. Ezzel egyidejűleg mesterséges vizutaink: a Béga-és a Ferenccsatorna volnának 600 tonnas hajók járására alkalmas teendő.

Csatornarendszerünk kiépítésében első helyre desznek hivatal elfoglalt az alföldi csatornák, melyek között legfontosabb a Dunát a Tiszával összekötő csatorna, melynek segítségével Budapest központjává lesz tehát egész csatornálózatunknak. A Duna-Tisza-csatorna Budapestről kiindulván, — e lágazással Kecske-métig, — Congrádnál törkollének a Tiszába, innen a Tisza Szegedig természetesen folytatását fogja képezni a csatornának. Congrádtól a Körös-és a Maros között egyidejűleg mesterséges csatornák lesz készíthető Szatmárig. E hálózatot kiegészítendő Aradig a hajózáható teendő Maros folyó s a temesvár—perjánosi csatorna.

Gazdasági függetlenségünk érdekében azonban legfontosabb és nem kevésbé sürőssé fogadnunk tartja Krisztinkovich a Vukovári-Szamacz közötti mesterséges csatorna létesítését, amely első szakaszát képezni fogja a Dunától a Tiszáig, amely a Dunát a Szávával fogná összeköttetni, hogy a Száva és Kulpa megfelel rendezésével Károlyvárosig nyernék közvetlen és olcsó vizutát.

Hogy Budapestet közvetlen összeköttetésbe hozhassuk az Adriával, szerző szabályozni tartja szükségesnek a Kulpát Bródig s innen a Kupa egyáltalán a tengerre vizutálózatunk közvetlen vizutát kíván létesíteni. Szerző szerint e terv kiváltságosságunk miszáki szempontból akadály nem állhat s a csatornává a Duna a világra kereskedelm-futatóvá volna tehető, Közép-Európa és a Földközi-tenger között.

A Budapest—fümei vizut biztosztán számunkra természetünk olcsó kivétel a tenger felé s bizonyos Kupa egyáltalán a tengerre piacokat nélkül arra az esetre, ha nyugati földelel természetünk elhelyezésére bármikor akadályok görülnének.

Szerző egyáltalában nem tart attól, hogy e csatornák a tenger felől vizont mi hozzánk is az eddignél könnyebb szerrel jöhetnek be oly termények, amelyek a mi természetünk áránai hátrányos befolyást gyakorolhatnának. Nem tart pl. az, hogy e csatornák az olasz bor meg az eddignél nagyobb mértékben fog beözönlönni Magyarországra, azszal argumentálva, hogy arra az időre, a mikor a fümei csatorna kiépül, Magyarország már nem fog az olasz borra szorulni.

*) A jövő száma voltunk kénytelenek halasztani. *Szerk.*

Ezel szemben a maguk részéről csak arra kívánunk utalni, hogy Magyarország már évek óta nem szorult az idegen borbehozatalra, a mely azonban ma is óriási mennyiségben hozatik be hozzánk. Nyomasztó versenyt okozva szőlőtermelésünknek és alaposan lenyomva boraink árát. Nem a hiány pótlását szolgálja tehát az olasz bor behozatal, hanem a helybeli politikai tekintetből engedték meg s ezek a jövőben névadtok lenni meg nem szűnnek, az eseten nézetek szerint a budapesti-fiumei vizut, ha egyrére nem, de Magyarország szőlőművelésére okvetlenül vészhozó tényezővé válhatik.

A magyar csatornahálózatot Krisztinkóvich szőlít végül kiegészítene a Dunát a Vág-yölgynél az az Oderával összekötő csatorna, a melyet természetesen csak az osztrákokkal közös építhetnek ki. E csatornák azonban pl. Hieronym nemcsak hogy szükséges vállalkozásnak nem tartja, de még haszontalan sem. Végeztül a magyar csatornahálózat főfontosságú kiegészítő részét képező a budapesti kereskedelmi kikötő, valamint a fiumei kikötőnek megfelelő nagyobbitása.

E nagyszabású hálózatnak költségeit Krisztinkóvich 500 millió koronára teszi. A hálózat 20 év alatt volna teljes kiépítendő s a költségeket 30 év alatt törlesztendő adómentesen 4%-al kamatozó kölcsönön ujján völi be. Szereshetünk olyképen, hogy az első tíz év alatt évi 20–20, a második tíz év alatt évi 30–30 millió korona építtetnek be s a szükségelre mérten bocsátatnának ki a kölcsönkötvények, melyeket itthon is elhelyezni lehetne tart.

Nagyon természetes, hogy e nagyszabású terv létesítése kormányhatóság és törvényhozás intézkedéseket tesz szükségessé, melyeket Krisztinkóvich a következőkben sorol fel:

Intézkedések, melyek a folyamhajtás helyzetének jelentékeny könnyítésére hivatottak:

1. A vízi szállítási adóknak megszüntetése.

2. A vasuti verseny-tarifáknak hatályon kívül helyezése.

3. A tömegűr forgalomnak a vizutak és vasutak között való megszűntése.

4. Uj hajók építésének a billőről való behozatal visszatartásának megengedése, vagy ennek megfelelő segítése.

5. A Vaskapunál az illetékszedések időleges megszüntetése, vagy akár leendő módosítása, hogy azzal ne a hazai hajózás terheltesse meg.

6. **II. Sürgős és minden nehézség nélkül megoldható feladatok tartóba:**

7. A hajózási jog gyakorlatának törvényes szabályozása.

8. A hajózási rendszertnek czél szerű szervezése.

9. A hajók kibővítésének elrendelése s oly módon való végrehajtása, hogy a közbiztonsági viszonylat a többi dunai államokban is elfogadhatóság.

10. A hajórajstrom intézményének behozatala hajóhírelviszonyok rendezése érdekében.

11. A hajóépítési segítélyek nyújtása.

12. Egyes hajórajtok segítélyezése.

13. A hajózási szakoktatás rendezése.

14. A hajósok szolgálati viszonyainak szabályozása.

15. A magyar hajósok országos nyugdíj-intézetének létesítése.

16. Fiumének szabad kikötővé leendő nyilvánítása.

III. A Duna egész vonalán megindítandó leggyorsabb munka:

17. A dunai gázlók rendezése, azon célból, hogy a Duna magyar vonalán a hajókat minden időben biztosított legyen és a forgalom fenntartása kiemassék.

IV. Törvényhozási intézkedések tendéik:

18. A kisajátítási törvény módosítása érdekében.

18. Az utótrévíz kiegészítése, a kikötők-höz vezető közutak érdekében.

19. A helyi érdeklő hajózó csatornák építése és a folyó csatornázások létesítéséről szóló törvény érdekében.

V. Ugyancsak törvényhozási uton kellőn és sürgősen elrendelendő:

20. A Duna és Tisza között építendő hajóút, a Budapestől Csongrádig, mellékcsatornával Kecskeközéig.

21. A Duna és Száva közt építendő hajóút csatorna Vukovártól Samacig, a Kulpa rendezésével Károlyvárosig.

22. A kereskedelmi kikötő építése Budapestten.

23. A Vág folyó hajózhatóvá tétele Tornócztól Zsolnigig.

Az eddig részletezett tendéok az első 10 év feladatai volnának s a négy utolsó pontban jelzett csatornák és a budapesti kikötő részben kölségei Krisztinkóvich számítása szerinti 200 millió koronára rúgnának.

A második évtized tendéit a következők egyeztetik ki:

24. Az alföldi csatornák további kiépítése (Temesvár—Perjámos és Szatmár—Debrecezen—Csongrád).

25. A budapesti kereskedelmi kikötő teljes kiépítése.

26. A károlyváros—fiumei vizut, mely betetőzően Magyarországnak teljes vízúthálózatát.

Amint a magyarországi vízúthálózat kiépítésének elősorolt részleteiből kitűnik, óriási vállalkozás az, melynek Krisztinkóvich a közvélemény megnyeremi igyekszik. Lesz-e törekvés eredményre, nem tudjuk, de a kormány ügyláték má az erődieserint komolyan foglalkozik a csatornázás kérdéssel, amint ezt bizonyítani látszik a kormány egyik felhatalosnak azon közleménye, amely szerint a budapesti kereskedelmi kikötőnek nemcsak műszaki munkálatait fejezték már be a kormány, hanem a pénzügyi megoldásra vonatkozó részt is s a költségvetésről állítóg már a pénzügyminiszter előtt is van. Használóképpen a fiumei kikötő nagyobbitása is elhatározott dolog s állítóg a kormány a budapest—fiumei csatorna kiépítését is terbevetve s Karszt-csatorna miként leendő kiépítését tanulmányoztatja.

Nem áll módunkban a felhatalos ezen híreink valódiságát ellenőrizhetni, de nem hiszünk, hogy a kormány egy ily óriási bordenjű kezdeményezésbe fogott volna, az érdekeltség-véleményének előzetes meghallgatása nélkül. Sem a gazdasági egyestelők, sem a kereskedelmi iparkamrők, sem az érdeklő vízmentes városok és vármegyéknek nem volt még alkalom a kérdésben megnyilatkozni, hogy ott az érdekeltség bizonyára ki fogja domborítani a létesítendő csatornahálózat árnyoldalait is.

A közel jövőben egyébként tisztázódnia kell a helyzetnek. Addig is azonban minden vizán felül áll az, hogy Krisztinkóvich tanulmányával nem csekély mérvben járult hozzá ahhoz, hogy az érdeklőit a vizutak kérdése iránt felkeltse, az érdekeltséget ezekről tájékoztatja; miert is a maguk részéről a kitűnő szerzőnek teljes elismeréssel adózunk.

Végeztül még felemlítjük, hogy a vizutak című tanulmány az Athenaeum kiadásában jelent meg s ahhoz a tervezett magyar és osztrák csatornák térképe van csatolva. A mű ára 6 korona.

J. P.

LEVÉLSZEKRENY.

Kérdés.

546. kérdés. Érdeklő olvastam „Közleket” f. é. 78. számából „A tollmérés és eltartható” szóló cikket, mely minket mint baromfityeztetőket hasznos ismeretekkel gazda-

glított, de miután a cizkizőru is is beismeri, mi előadok nem vagyunk túljöközva az árról, annak nem mi vagyunk az oka, mert hiába keresünk a lapokban, a toll ára épen sincs jelezve, pedig már maguk az árjelzéselt igen sok volna rajtuk segítve, mivel a vidéken való eladással is tudnák megaknti mihez tartani. Körem a szerkesztőseget a „Kérdés és felelet” rovatában értesíteni arról, hol érkekesithető Magyarországon a tudott, tudatlász, tyukott, pulykoltól és a pulykamartól stb.

Sz. L.

Felelet.

Hol érkekesithető a toll? (Felelet az 546. kérdésre.) A tollnak a termelőktől vásárolt minőségére árjegyzélt lapokban közölneni nem lehet, mert az oly különféle minőségű, hogy azt osztályokba sorolni teljességgel lehetetlen. Igaz, hogy ismét ennek a tájékozatlanságból eredő bajnak — hibának nem a falusi gazdaszony az oka: hogy nem ismeri azon eljárásokat, melyek betartása mellett a toll minőségét emelheti s azt osztályozhatja, de hát ezen is segíteni lesz, gondoskodni fog arról bizonyára Darányi miniszter ur, hogy a téli gazdasági előadások alatt a tollmérésről és annak értékesítéséről is tartanak előadást a tanár úr. Nagyszerű eredmények értek el ezen buzgó férfiak eddig más gazdasági ágrazakolat — ez a tér sem fog maradni áldások következmények nélkül, ha egyszer rendszeresen fogják azt mivelés alá venni.

A tollnak, mint bevásárlási nyerterménynek árjegyzélt sem a napi, sem a gazdasági lapok fel nem vehetik, hanem helyesen tesszik a gazdaszanyok, ha a tollméréselt, osztályozást stb., szóval a baromfitermek értékesítésére vonatkozó eljárásokat tanulmányozzák, erre pedig utmutatást ad Hrebly Emilnek meg megjelent „Baromfitermek értékesítése” cz. munkája, mely 2 koronáért Bpestben Csömör-ut 15. II. 8. sz. sz. sz. kapható.

A nyers tollak, ha az osztályozva van, fajtk szerint és tisztán kezelve, kis mennyiségben napi áron megveszi a vidéki tollkereskedő, ha azonban nagyobb mennyiségben van eladó, akkor az megajánlóg Schweitzer Adolf tollnyakerekeskedő kis-Kun-Félegyházán, ki a lehető legjobb áratkaj adja. Előre kis mintát kell neki küldeni, ő aztán megírja, mit ad érte.

Igen jó eladási mód a jól kezelt tudlontoll a budapesti napilapokban való hirdetés is. Nagyon sok ur család szerente termelői közvéltentől ism. fizes tudlont (fosztottak) venni s nem tudja a forrást. Gazdaszanyaink pedig ugyancsak ismerik a módját a hirdetésnek.

Tessék megpróbálni bármely itt elmondott módot, sikere lesz.

Ugy hallom, hogy a most nevezett budapesti lojárészekítő központ is szándékozik tollértékesítési osztályt felállítani a termelői által szállított toll értékesítésére. Az eszmét igen drórs s reméljük, mielőbb ez is életbe fog lépni.

bl.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Sürgős feladatok.....	Oldal 1699
Állattenyésztés.....	
Angol sertések tenyésztési módja hazánkban.....	1700
Állatgyógyászat.....	
A tej kezelés fejes előt és után.....	1701
Az amerikai ludtenyésztésről.....	1702
Jövedelmekből Üzemrendezés.....	1703
A vizutakról.....	1704
Levélcszekerény.....	1705
Vegyesek.....	1706
Kereskedelem, térséde.....	1707

Eljegyzés. Páll Béla Tomparól eljegyzette Balogh Király kisasszonyt Békés-Csabán.

A Gazdasztek Orsz. Egyesületének igazgató-választmányáé *Bujavancsics Sándor* előnölkölte alatt a nyári szünet után ma tartotta első ülését a Köztelek, melyen *Ujvároszky Pál* titkár jelentést tett az egyesület nyári működéséről. Bemutatta az egyesület évkönyvét, mely az összes tagoknak szétküldött s részletes tájékoztató nyujt az egyesület 20 éves múltjáról. Az egyesületbe jeligesztett 52 új tagot a választmány felvette és örömmel vette tudomásul, hogy *Dorányi földmívelésügyi* miniszter 8000 koronás állampénzt *Ujvároszky Pál* gazdasztek nyujtjétezték. A segélykérröknök a választmány 750 korona segélyt szavazott meg. *Jeszenszky Pál* javaslatot terjesztett be a gazdasztek nyujtjéteztéké nyujtjéteztéké vonatkozólag, melynek keretébe a járadékfizetést javasolja felvenni. *Bujavancsics Sándor*, *Nick Ede*, *Fronm Antal*, *Sekély Ferencz*, *Landauer József*, *Bergy Samu*, *Christely Béla* és *elövök hozzájárulási* után egy székbe bizottságot küldtek ki, amely részletes javaslatokat lesz hivatta és irányban a választmánynak előterjeszteni. A folyó ügyek elintéztése és a pénztári jelentés tudomástétele után az ülés véget ért.

Kedvező idő serteségek Németországba való szállítása. Az utóbi időkben élénk kereslet indult meg a német birodalomban henteságygátrásra alkalmas vágásértékű után, minek következtében az ottani elősertes- és sertesush-árak jelentékenyen emelkedtek. Ebből folyólag a németországi és magyarországi sertesush közötti hétköztévet jelentékeny árkülönbséget azon kedvező helyzetet idézte elő, hogy annak felhasználása mellett leválogott serteségek, illetve sertesushnak Németországba való kivitele jelenleg előnyös üzirek való kitárlással eszközölhető. Ezen körülmények bögzadzsági jelentőségét méltatva, felhívjuk a serteségyesztők, sertesishálók, serteskeresők és a sertesushkivitelre foglalkozók figyelmét, hogy saját érdekeiknek megfelelően a sertesishálók és serteskeresőkötéseket keresve a német piacokkal, akár önálló vállalkozás, akár alkalmi társulás útján kihasználják ezen jelenlegi kedvező helyzetet és a közlegő hívősebb időt arra, hogy a sertesfeleslegnek minél nagyobb része leválogott állapotban elhelyezhető legyen. Amennyiben egyes kerületekből nagyobb mennyű hús kivételre volna kitalás, a földmívelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel lépéseket fog tenni az iránt, hogy a szállítás lebonolytása részéről is s amennyiben szükségesnek mutatkozik kellően berendezett husszállító kocsi rendelkezésre bocsátásának.

Gyümölcskereskedők álléttelensége. A mióta beállt a gyümölcsérv, mint az a *Köztelek* olvasói is tapasztalhatták, többször adunk hírt arról, hogy a külföldi, főként az amerikai gyöngye gyümölcsérv és angol és német piacozok mindinkább érezeti hatását. Sulyt helyezettünk ezen információk közlésére, mert azt hittük, hogy természetes, illetve kereskedők ki fogják használni a kedvező körülményeket, amelyek igen szép hasznot biztosítanak az országunk. Sajnosan tapasztaljuk azt,

hogy nálunk ezt még mindig nem tudják kellően kihasználni s ahelyett, hogy a külföldi piacok jobb értekesítési törekednek, mint a budapesti központi vásárcsarnok egyik legutóbbi jelentéséből olvassuk, eladják idehaza *lécszertelvények*, azaz az *összevágott áru* *Bécsi vizek*. Így tehát a haszon javarésze az ő zsebébe vándorol. Amikor a kereskedelem táborából olyan kérdéző merészleggel támadják a gazdasz tarsadalmi és gazdasági mozgalmait, kétszeres erővel kell rámutatnunk, hogy a magyar kereskedelem mulasztásával és maradt szellemével mennyi kárt okoz a magyar közgazdaságnak. Az értekesítés szövetkeztől szervezéstől a merkantilis sajtó tele torokkal iparkodik lekialtítani, hogy kárira van a kereskedelemnek, de ki kárpolitja a termelőket azokért az óriási károkkért, amelyeket a kereskedők mulasztása és élhetelensége okoz?

Nagy-Britannia mezőgazdasága és állatállomány. Nagy-Britanniában 1901. évben a gabonával bevettelt területet a rozstól kivéve, az előző évben bevettelt területen szemből csökkent az 56,785,433 acre összterületből 1901-ben összesen 32,417,445 acre (1 acre = 0,405 ha) állott kultura alatt, az előző évi 32 millió 447,386 acre területtel szemben. A csökkenés tehát 19,941 acre. Ezen csökkenésből a gabona területre a rozstól kivéve 204,708 acre esik, a miből a buza 144,077. az arpa 17,817 és a zab 29,186 acre területet képvisel. A terület csökkenését főleg az ési és tavasi vetési idősákok által uralt rozst időjárás okozta. Az utolsó tíz év átlagával szemben a buza területe 606,312 és az arpa területe 140,350 acreval nőtt meg. Nagy-Britanniában 1901. évben a gabonával bevettelt területet a rozstól kivéve, az előző évben bevettelt területen szemből csökkent az 56,785,433 acre összterületből 1901-ben összesen 32,417,445 acre (1 acre = 0,405 ha) állott kultura alatt, az előző évi 32 millió 447,386 acre területtel szemben. A csökkenés tehát 19,941 acre. Ezen csökkenésből a gabona területre a rozstól kivéve 204,708 acre esik, a miből a buza 144,077. az arpa 17,817 és a zab 29,186 acre területet képvisel. A terület csökkenését főleg az ési és tavasi vetési idősákok által uralt rozst időjárás okozta. Az utolsó tíz év átlagával szemben a buza területe 606,312 és az arpa területe 140,350 acreval nőtt meg, ellenben a zab területe 97,735 acrevel növekedett. Az egyes mivételeknek egyáltalában a gabona területének csökkenése, ezért szemben pedig a rét és legelő területének növekedése szemből. A rét és legelő területe ez idő szerint 16 millió 827,249 acet tesz ki. Az 1871-60 1891-ig terjedő időközben a rét és legelő területe majdnem négy millió nőtt meg. Legnagyobb figyelmet érdemel a mel a gyümölcsérvérvés emelkedése, amely már a jelen évben is 1219 acre volt. Nagy-Britannia állatállományá 1901-ben 1,511,431 dról 6,763,894 szarvasmarha, 26,377,200 juh és 2,179,925 drb sertés. Összehasonlítva ezen számokat az 1900-iki állatállományal a lovak száma 11,288 drból növekedett, ellenben a szarvasmarha- és sertesállományal csökkenés tapasztalható.

Gyümölcskivitel Angliába. Az Angliába irányuló gyümölcskivitel természetesen csak akkor lendülhet fel, ha a nyugat nyicségettség figyelembe vesztük s a csomagolásra ép úgy, mint a gyümölcsök megválogatására is kellő gondot fordítunk. Ugyanezt nem lesz érdekélen, ha a helyszínen nyert tapasztalatok után a londoni főkönyvtárs elvitt utasítását megfogadjuk. *Ama* 50–60 kg nettó-tartalomal bír horodéba, *dió* 51 kg nettó-sulyal bír zásokba csomagolandó. Mindkét gyümölcsből csakis a teljesen egészséges serteslen és közel válogatott darabok szállíthatók. Az almák közel rakandók a horodékba és pedig rétegesen; a különböző nagyságu darabokat sem szabad ugyanabba a horodéba rakni. Az alma

2–3 nagyságu sorozandó és mindegyik nagyságun külön jel adandó, melyet a horodás is alkalmazzik kell. Emellett természetesen az alma futája is jelzendő. A finomabb asztali gyümölcsökét négyzetletes ládákban hozták a piacra. A ládákcsúban minden egyes gyümölcsdarab külön-külön lagy fehr papírosba göngyölendő. Az ilyen ládácska tartalma 15–20 kg, vagy pedig 144–225 darab. A londoni gyümölcskereskedők az árut nem szokták fiz számlára előre megállapított árakon átvenni, hanem csak bizonyítani vesztik át az elérhető legjobb árak mellett lesendit eladásra, melynek a befolyt összegből 5% eladási jutalékot számítanak a maguk részére. Jelentékeny londoni gyümölcskereskedők címeik: *Nothard & Lowe*, 3 Tooley Street S. E., *Pankhurst & Co.*, 40 Parker St. Drury Lane W. C., *Parsons & Co. Ltd.*, 27 James St. Covent Garden W. C., *W. Dennis & Sons*, 26 James St. Covent Garden W. C., *Evans & Fox*, 6 Russell Street, *Valentine & Isaac*, Borough Market S. E., *Georg Moura*, 1 & 2 King Street, Covent Garden W. C.

Alapítvány csongrádmegyelé kisgazdáknak. Gróf *Károlyi* Imre főrendiházi tag, csongrádmegyelé nagybirtokos, a megyehelyi újon kisgazdáknak, kik egy földnél nem kisebb és 15 holdnál nem nagyobb, saját tulajdonú földön racionalizálni, példatáuladlag gazdálkodnak, két egyenkint 200 koronás jutalmijára alapítványt tett. Az alapítványt a gróf alapító levele szerint a Csongrádmegyelé gazdasági egyesület kezeli. A jutalmijadit az egylet közlegye illeti elő. *Dorányi* földmívelésügyi miniszter az alapító oklevél megérkezése után *gyöngye Károlyi* Imre grófnak követését méltó, szép célú adományért köszönetét fejezte ki.

Orosz-zárkó költömésére. Varsói jelentés szerint Oroszország idej költömésére minőségleg rosszul ütött ki, de mennyiségleg jobb a közepesnél. A varsói piacra 1880 kg érkezett, de ekköz első minőségű árú világ látható. A komló árak csökkentek, így az ár az ár nem volt elég száraz és így a szállítás közben nagyon megmelegedett úgy, hogy potom áron kellett elvezetnie. Erre való tekintettel Oroszországban most azt tervezik, hogy a vásár ezental október elején legyen meg, nehogy a komló ki ne száradhasson. A varsói mostani vásáron csak néhány száz métermázsra kelt el, az első minőségű 48–50 rubelen, a másodminőségű pedig 23 rubelen, métermázsánként. A vásáron több lembergi, prágai, berlini és nürnbergi vevő jelent meg.

Hajójáratok megszűntetése. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közörire teszi, hogy az előrelátható ósz időnyre val tekintettel f. é. október 31-ével megszűnteti a Mitrovicza és Bosznaröcsa közötti rétevé járatokat, továbbra is fenntartván a Sabác—Mitrovicza járatokat azon módosításal, hogy a gözös f. évi november 1-től kezdve reggeli 5 óra helyett csak reggel 7 órakor indul Sabácról Mitroviczára. Bosznaröcsa állomás tehát ezen időnyre úgy a személy-, mint az áruforgalomra nézve f. é. október 31-ével megszűnik.

NERVÉN cs. és kir. udvari magkeskedése
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utczá 33. sz., és VI., Andrásy-ut 23. sz.

Ajánl és veszt:

biborheret, homok (szőzök) búkkönyt (Vicia Villosa) ószí borsót, ószí búkkönyt, tavaszí repezét, ószí repezét, (káposzta-repezét), mustármagot, csibehurt.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Utjaki Uradalom Utéleti berendezése a „Kütelek” szerkesztője által kiírt tennet pályám*. Köt. tábla háttérrel. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portóménes megköltséggel: 65 krajczár. Megrendelések a kiadói hivatalba intézendők.

NYILTTER. *)

Stassfurti kainitot

szavatolt 12,4% tiszta káli = 23—24% énsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kén-savas káli tartalommal, továbbá mindennemű

egyéb műtrágyaféléket

elismert kintő minőségben legelőcsöbban szállít

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kén-sav és vegyi ipar rész-vényitársaság BUDAPEST, V. ker., Fűrdő-utca 8. szám.

1900. évi forgalom: 26000 zskd.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönység figyelmét

a budapesti gyapju-ankciókra.

melyek az év folyamán több sorozatban, hetvenötösben

július és szeptember hónapokban tartatnak meg. Az ankeziókra felkötött és Gyapjuárvesi vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. Osztos vonalán tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseknél előford. és mindennemű kiváltságosítással szolgál:

Gyapjuárvesi vállalat HELLER M. S. TÁRSA,

BUDAPEST, V. Erzsébet-út 13.

*) Az e rovattal alatti közzétettéket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Magy. kir. államsvasutak. 140578.

Hirdetmény.

Felészámlejáró-rómdán-készén-forgalom (Uj díjazásbás életlelepleítésre).

Fenti forgalomban az 1893. évi szeptember hó 1-től érvényes díjazásbás, melynek díjtételei mára érteken voltak kifejezve f. év október hó 1-én hatályon kívül helyezették.

E helyett ugyanezen időponttal új díjazásbás lép életbe, melynek díjtételei franco-érteken vannak kifejezve.

Ar új díjazásbás díjtételei, melyek hazamarszár és hazamarszár Iszára nem érvényesek és a hatályon kívül helyezett díjazásbás díjtételeinél részben drágábbak.

Ezen díjrágulások szemben az ez ideig érvényes díjtételek azonban még 1901. évi november hó 10-ig változtatlanul alkalmazhatók.

A díjazásbás a részben vasutak igazgatóságánál 0 25 Mára — 0 30 franco-ért megszerthetők.

Budapest, 1901. szeptember hó 24-én.

A magy. kir. államsvasutak a részben vasutak nevében is.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözde.

(Guttmann és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napijelentés a gabonánálról.

1901. október 25.

Magasabb amerikai jegyzések dacára nálunk ma változatlan irányzatban mozog az üzlet, mert malmaink valami nagy vételeket nem mutatnak. A korlátozott vételek miatt oka a jelenlegi ismét rosszabbra fordult helyzet.

Közösben mérésről kimutat és ugyanezen vételek mellett ma változatlanul csendes irányt követ; ekkor összesen körülbelül 30,000 méterezés, változatlan árai mellett.

Mal eladások Új buza:

Tiszavízű:	500 mmázas	79	kr.	16,85	korona	3	hóra.	
	200	80	kr.	16,86	
	350	80	kr.	16,86	
	150	80	kr.	16,70	
	150	mmázas	80	kr.	16,70	korona	3	hóra.
	100	79	kr.	16,70	
	100	79	kr.	16,85	
	200	79	kr.	16,70	
	100	79	kr.	16,75	
	100	79	kr.	16,75	
	100	79	kr.	16,80	
	100	78 ^{1/2}	kr.	16,65	
	1350	78 ^{1/2}	kr.	16,70	
	750	79	kr.	16,70	
	100	78	kr.	16,70	
	100	78	kr.	16,80	
	100	78	kr.	16,85	
	100	77	kr.	16,80	
	250	76 ^{1/2}	kr.	16,70	
	100	76 ^{1/2}	kr.	16,20	
	100	76	kr.	16,20	

Dékéscsaba:	1000	78 ^{1/2}	kr.	16,70	
Fehérvágyi:	2400	77 ^{1/2}	kr.	16,50	
	2000	77 ^{1/2}	kr.	16,50	
	2300	76 ^{1/2}	kr.	16,45	
Pestmegyei:	100	78 ^{1/2}	kr.	16,50	
	100	77 ^{1/2}	kr.	16,50	
	200	77 ^{1/2}	kr.	16,55	
	400	mmázas	77 ^{1/2}	kr.	16,40	korona	3	hóra.
	100	77 ^{1/2}	kr.	16,40	
	100	77	kr.	16,45	
	150	77	kr.	16,45	
	150	76	kr.	16,50	
Tolnai:	1300	77 ^{1/2}	kr.	16,50	
	2075	77	kr.	16,30	
Felső-magyarországi:	500	79 ^{1/2}	kr.	16,75	
Hársági:	5000	77	kr.	16,55	
	200	79	kr.	16,75	
Maros:	1000	mmázas	77 ^{1/2}	kr.	16,65	K. 3	hóra	
Dunai:	2200	73 ^{1/2}	kr.	15,10	

(Az árak 50 kg.-ként koronáértékekben értendők.)

Ross szintén változatlanul csendes maradt; azonnali szállításra budapesti egyenértékben 13,86 koronák árákat elérhették.

Arpónak szettelt árak mellett kellemszembé a hangulat, melyen 12-20 koronáig terjedő árakat jegyznek.

Zabonak az irányzat szikár, árak nem változtak. Minőség szerint helyben 14 70 koronák árákat jegyznek.

Tengeri változatlanul irányt követ; azonnali szállításra 6-árut budapesti egyenértékben 10 40 koronák árákat jegyznek, míg Kobányán 10 90 koronáig fizetnek.

Tiszavízű állomásoknál új tengerbeli áruk mutatkoznak kereset.

Szésszizlet.

A szezszizletben e héten a forgalom élénk volt és dacára a nagyobb kínálatnak a szésszárak csak változatlanul a legutóbbi zárlejegyzés szerint zárdódnak. Elkelté fionított szesz adóva nagyan 115,50—116,50 K., adózatlanul szabadtarkitára szállítva 40—46,50 K., helybeli fionítottgyárról.

Fiesztoszszében a fedészi vételek tartóssak, több tétel adóval 114 50 koronáig kelt.

Denaturált szesz valamivel élénkebb kereset mellett 25 fillérré drágább és 38—39,50 koronáig kelt.

Vidéki szésszizletnél fionított szesz az felső-magyarországi állomás 114 K. adóva és 44 koronáig adózatlanul ajánlottak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyereszes 35,50—36,00 koronáig kelt el az termelési állomás, végt. tartányban vagy hordójában szállítva azonnali és későbbi szállításra.

A kontingens nyereszes ára Budapesten 42—42 50

Bécsi jegyzés 39,20—39,80 korona kontingens nyereszesért.

Vidéki jegyzés 128,50—129,— korona adózott és 37,— korona adózatlanul aszszért.

Vízparti jegyzés 14,75—15,— korona kivitel aszszért, 90% hektoliterre.

Kivitelre néhány kocsiaromány fionomított szesz vásároltak.

Budapesti heti jegyzés: nagyban kisinyben korona

Fionomított szesz 115,50—116,50 117,50—118,50
Elesztoszszés 116,— 116,50 117,50—118,50
Nyereszes adóva 113,50—114,50 115,50—116,50
Denaturáltszész 33,— 33,50 34,— 35,—

Az árak 10,000 literenként fordó névelék bérmentve, budapesti vasúttalmozós szállítva, készítés fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauwter Odón tudósítása.)
Vörösherezeg. Az elmúlt héten a hangulat, külföldi rendelések hiánya sokkai nyugodtabb volt és csakis erősebben mag tudta az előző heti árjegyzéseit fontantani, míg ellenben gyengébb minőségű árú néhány koronával csökkent.

Luzernvagy. Néhány nagyobb tétel vásároltott multi hull árak aszszért. Egyik megvásárolt még kisméretű valóban ez az értékelés is vajnai jegyzés volt ezek iránt.

Jegyzések 50 kilonként Budapesten:

Vörösherezeg	41—52—	korona.
Luzernvagy	43—50—
Muharnag	7—150
Tavasszi Düköny	7—725
Téli borsó	7,50—8,25
Balázsiz	13,90—14,50

Hedrich és Strauss „Kisfilyamon” szeti tudósítása a „Kütelek” részben 1901. október 25-én.

Rossizlet				
Szám:	0	1/2	1	1/2
Ar: Kor.	22,60	22—	21,10	20,80
1900	17,60	17,20	17,80	14,80
Szám	0	1	2	3
Ar: Kor.	23,50	22,50	21,50	20,50
1900	19,—	18,—	17,—	16,—
Kukoricezárda:	fionom (polenta)	közép	gomba	
Kor.	17,—	20,—	20,—	
Rizistakarminyalis	Kisfilyamon	deresz	Takarminyalis	
10,80 K.	10,80 K.	9,60 K.		
Roszkopra				
		0,70		

Áraink 100 kg.-ként, helyben, elegysúly tisztaulaynak véve, szákkal együtt értendők.

Lajza gúzmalom r-t. jelentése a „Kütelek” részben. Budapest, 1901. október 24-én. Netto-árak 100 kg.-ként, Budapesten, elegysúly tisztaulayal, szákkal. Közlekedésnél.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar: K:	28—	25,10	24,50	21,50	22,—	22,20	21,20	18,90

Importált eredeti
angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

BECK és GERGELY

BUDAPEST. V. KER., VACZI-UT 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK

ROSTON-GŐZGÉPLŐK

BENZIN-MOTOROK

GŐZGÉPEK

GŐZEK

SZIVATTYUK MÉRLEGEK

minden neme, ház, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.

Legjobb gummi- és kender-tömítők.
Mindenféle csövek.

Árjegyzékek
ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

UJ!

UJ!

Ökör-körömpalkó

Zehetbauer szabadalma.

Nélkülözhetetlen gazdák, birtokosok, szőlők és szeszifedők stb. részére. 4529/a

Vezér elárultó:

Eckinger és Perma
WIEN.

XV., Neuhofgasse 7. és 8.
Telefon: 1000. Vízvezeték: 1000.
Hirdetés: 1000. 1000. 1000.
Közvetítő: 1000. 1000. 1000.

Dús terméstöbbletek létrehozatalára,

az összes gabonafélék, takarmányvetések, hurgonya, répa és tengeri alá, kivált gyengen sikerült vetések feljavítására, **legfőképp pedig szőlők trágyázására**, ugyszintén dinnye és konyhakertek (uborka, tök) **hihetetlen termésfokozására** ajánljuk **száritott kőbányai hizottsertés-trágyánkat**, mely bámulatos gyors és biztos hatása által feltűnő elterjedésre tett szert és **lényeges megtakarításokat** tesz lehetővé.

Megrendelések intézendők

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR

Bosányi, Schietrumpf és Társa

BUDAPEST, V., Bálvány-utca 2.

Kimerítő prospectus
ingyen és bérmentve

Kronen Separator

Tejvártak

Vajkópiók

Tejszóvetkezeti Berendezések

Vajezport

Aranyérmek, Lovak, Képek, Értékes tárgyak

Első Magyar Tej-gazdasági Gépjármű Eszközgyár

VI. Jász u. 7.sz. Budapest.

Magy. kir. államn. üzemeltetési engedély. Szeged, 1901. október 26-án.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államn. üzemeltetési engedélyje az 1902. évben esetleg a további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükségeseket képező anyagok a következők: I. csoport kő és földművi anyagok; II. csoport oltatlan fali més; III. csoport téglák; IV. csoport világítási, kőművi és tisztogató anyagok; V. csoport légszűrő berendezések tárgyak; VI. csoport fémmező anyagok; VII. csoport acél és vasemlékek; VIII. csoport bolygató feűk párnák; IX. csoport kelmék, bőr és kötőanyagok; X. csoport vegyes anyagok; XI. csoport ló és robbanó szerkek; XII. csoport befalásai és véleményezési anyagok.

Az iventkint egy korábbi önkormányzattal kötött ajánlatok teljesítésére legkésőbb 1901. évi november hó 15 déli 12 óráig a magyar kir. államn. üzemeltetési engedélyzettségnek anyagbeszerzési osztályához benyújtandók, vagy postán oda beküldendők.

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is. Bányászati gránát az ajánlati anyag értékének 5%-a legkésőbb 1901. évi november hó 14. déli 12 óráig a szept. üzemeltetési engedélyzettségnek átadandók. Szállításra nére megvándók és kötelezők a 122291/96. sz. Államn. és az egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módokat az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az üzemeltetési engedély és a hazai kereskedelmi és iparkamráról tekintendő.

Ezen ajánlati felhívás a szükséges ajánlati irásokkal az alírott üzemeltetési engedély megszerzésétől, vagy kívánásra postán megküldetik.

Szeged, 1901. évi október hóban.

Az Üzemeltetési osztály.

(Utányomás nem díjaztatik.)

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin“ dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Egy teljesen megbízható, a gazdaság minden ágában járatos, sok évi tapasztalattal bíró,

magyar-Ovári okleveles gazda,
ki vagyoni állásánál fogva bármely igényeknek megfelelő

biztosítékot képes nyújtani,
ajánlkozik föltisztnek, gazdasági tanácsoknak vagy számvény-
nek valamely uradatomban.

Czime a kiadóhivatalban.

4613

Actiengesellschaft

Stahlwerke

Weissenfels

ezelőtt **Goepfingert & Co.**

Weissenfels, Oberkrain.

Szab. aczellhordók.

A hordóban levő falyadék nem veszt el súlyából kizivárgás, felszivódás és apadék által. Nincs tüzevesély. Petroleum, benzín, festékárak, spirítusz, olajok, alkalak stb. részére.

Kapitány uraknak
szavatolunk
biztonságos
szállításra

A szab. aczellhordók
Műve, az az a kir.
hadvezérség és a
m. kir. hadvezérség
szavatolnak az
szállításra van
biztonságos.

Amerikai szabadalmazott aczellhordók

forrasztás nélkül.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„UJDONSÁG“

Elektromos uton forrasztott láncok
mezőgazdák és iparosok részére.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.

SACK RUDOLF egredüll képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre hozatva, hogy Sack Rudolf világ-hírt gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

ajánlom közkeveltségű egytelmes és többvas
székes kivül kik és domboz talajra egyaránt
kitűnően alkalmas sorba- és szőrvá vető-
gépeimet

szecekvágo-, repavágo gépeimet.

Kéz, járgány- és göshajtásra

járgányaimat a jelenkor legújabb szerkezeti

lakarmányparoló

készítésként a minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.
Minderről kimerítő árjegyzék és kézikönyv felvilágosítások.

A m. kir. államvasutak téli menetrendje.

Budapest—Batvan, Budapest—Bicske, Budapest—Párkány-Nánára a vonatok érkezése oda és vissza.

Érvényes 1901. évi október hó 1-től.

Budapest k. p. u. — Batvan.

Állomások	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
	402 I.-II.	310 I.-II.	318 I.-III.	1508 I.-III.	463 I.-III.	323 I.-III.	310 I.-III.	320 I.-III.	404 I.-II.	312 I.-III.	302 I.-II.	314 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.
Budapest keleti p. u.	indul	710	780	738	790	880	935	1280	180	235	240	345	530	625	800	1110	885
Gödöllő	érkezik	—	—	—	854	984	1045	143	238	318	330	—	430	—	500	670	1060
Aszód	indul	—	—	—	935	955	1045	145	—	318	340	×447	631	—	871	1220	—
Gödöllő	érkezik	×738	×613	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Batvan	érkezik	—	—	—	819	1017	1119	131	—	338	404	449	650	860	938	1201	1080
Batvan	érkezik	830	845	—	944	1083	1183	287	—	354	427	569	735	827	1035	1320	1080

Batvan—Budapest keleti p. u.

Állomások	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	405 I.-III.	309 I.-III.	309 I.-III.	1485 I.-III.	311 I.-III.	310 I.-III.	317 I.-III.	404 I.-II.	301 I.-II.	403 I.-II.	313 I.-III.	305 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.
Batvan	indul	375	425	530	695	808	808	—	1137	1206	110	454	633	612	808	833
Aszód	indul	396	432	557	681	780	838	—	—	1225	187	351	—	—	—	—
Gödöllő	érkezik	—	—	—	628	698	794	740	602	1121	×124	206	532	728	719	860
Gödöllő	indul	390	594	698	798	748	800	1130	—	—	—	554	738	747	×1021	×1011
Budapest k. p. u.	érkezik	530	635	730	815	845	1005	1235	1290	130	210	—	890	820	920	1090

Budapest keleti p. u. — Bicske.

Állomások	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	332 I.-III.	10 I.-III.	— I.-II.	22 I.-III.	307 I.-III.	317 I.-III.	404 I.-II.	312 I.-III.	302 I.-III.	313 I.-III.	305 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.
Budapest keleti p. u.	indul	630	680	850	1235	730	215	235	430	720	690	1045	—
Budapest-Ferenzváros	indul	638	707	—	1238	—	—	236	441	731	1092	1050	—
Budapest-Kelenföld	érkezik	619	715	908	1248	740	231	244	451	740	1011	1119	—
Budapest-Kelenföld	indul	—	730	907	1248	747	232	243	453	741	1014	1118	—
Bicske	érkezik	—	810	948	145	838	310	245	587	843	1118	1218	—

Bicske—Budapest keleti p. u.

Állomások	T. sz. sz.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	47 I.-III.	× 7 I.-III.	1303 I.-III.	310 I.-III.	317 I.-III.	404 I.-II.	312 I.-III.	302 I.-III.	313 I.-III.	305 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.	314 I.-III.
Bicske	indul	435	505	546	740	1255	306	431	619	745	848	—	—
Budapest—Kelenföld	indul	544	618	681	849	131	408	538	618	840	928	—	—
Budapest—Kelenföld	érkezik	517	616	689	860	184	404	548	619	840	928	—	—
Budapest-Ferenzváros	indul	602	637	712	900	—	418	553	—	608	—	—	—
Budapest keleti p. u.	érkezik	615	640	725	920	190	423	605	715	915	945	—	—

× A 7 és 8 sz. vonatonál a szomszédos forgalmi jegyek használata ki van zárva.
 • Közlekedik vasár- és ünnepnap előtti köznapon.

Budapest ny. p. u. — Párkány-Nána és vissza.

Állomások	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	105 I.-II.	120 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.	160 I.-II.
Budapest ny. p. u.	5:50	6:00	7:30	8:00	9:00	10:30	11:15	14:30	2:30	3:15	4:45	5:30	6:15	7:45	8:30	10:40
Párkány-Nána	6:08	7:18	8:00	8:30	9:30	10:45	11:30	14:45	3:00	3:45	5:15	6:00	6:45	8:15	9:00	10:50
Párkány-Nána	6:15	7:25	8:00	8:30	9:30	10:45	11:30	14:45	3:00	3:45	5:15	6:00	6:45	8:15	9:00	10:50
Budapest ny. p. u.	8:15	8:30	9:45	10:00	11:00	12:15	13:00	16:15	4:00	4:45	6:15	7:00	7:45	9:15	10:00	12:10
Budapest ny. p. u.	8:30	8:45	10:00	10:15	11:15	12:30	13:15	16:30	4:15	5:00	6:30	7:15	8:00	8:45	10:15	12:25

Jegyzet: • Ezen vonatonál a szomszédos forgalmi menetjegyek használata ki van zárva.
 • Csak október és április hónapokban közlekedik.

Az igazgatóság.

Uradalom-felvásztás felváltán

özv. báró Schosberger Zsigmondné ö méltósága pusztaszent-tornyai uradalomában (Békesvármegyé)

1901. évi november hó 3-án reggeli 8 óratól kezdve önkéntes árverésen, a kikéltási áron felül a leg-többet ígérők

el fognak adatni:

I. Hámos lovak:

17 darab különböző koru, angol telivér nél-nel befedett kanca,
4 darab herélő ló,
10 darab különböző koru és nemül némes-beli csikó.

II. Különböző gazdasági eszközök:

mint juhazásti és tenheségi felszerelések, szekerek, kocscik, ekék, hámosk, rosták stb.

III. Takarmány és szalmaneműk:

circa 8000 mm. buza, 1500 mm. árpa, 1600 métermázsas zabszalma, 700 mm. luczerna, 600 mm. búkkönyszéna.

Pusztaszent-Tornyai vasutáll. 5 perc. Orosháza 30 p. **Pongrácz Jenő**, urt. intéző.

41797.901. sz.-oz.

Magyar királyi államasvutak.

Legelőcséki utazás

Olaszországba és Dél-Franciaországba.

Budapest-Dombóvár-Bümen át

Menetidő: A bajó-átkelesi állottékkal együtt:

a magyar-horvátteretgi gőzhajó-zási társaság Fiume és Velence. állottéig Ancona két kötelező gőzhajók

Hajójáratok menetrendje:

19. 11. november hó 14-én 1901. október hó 15-ig.

1901. november hó 1-4-én 1902. november hó 14-ig.

1. Indulás Fiuméből Velenczého. Minden **kedden** és szombaton este 3 órakor.
 2. Indulás Fiuméből-Anconába. Minden **hétfőn** reggel 7 órakor. Minden **csütörtökön** este 8 órakor.
 3. Indulás Velenczéből-Fiuméba. Minden **hétfőn** és **csütörtökön** este 7 óra 30 perckor.
 4. Indulás Anconából-Fiuméba. Minden **szerdán** reggel 7 órakor.
- Minden **szombaton** este 8 óra 30 perckor.

Hosszas	Hóvá	Utazási	Ár	Ár	Ár
		kor.	I.	II.	III.
Budapest	(Velence vagy Ancona)	kor.	30.—	25.—	14.—
	Canea	fron.	116.15/33.90	73.30/15.30	30.40
	Genova	fron.	89.25/44.00	56.00	30.85
	Grasse	fron.	114.30/56.05	73.30/15.30	30.80
	Napoli	fron.	137.75/66.30	94.50	31.90
	Marzeile	fron.	68.65/31.40	45.00	21.90
	Milano	fron.	38.10/47.90	25.00	14.90
	Menton	fron.	104.55/2.88	68.00	31.90
	Nizza	fron.	112.70/61.25	73.30	30.40
	Sanremo	fron.	72.75/44.00	45.00	21.90
	Torino	fron.	124.15/64.20	81.00	31.90
Bécs	(Velence vagy Ancona)	kor.	47.10/24.80	38.00	18.00
Berlin	fron.	55.00/42.00	42.00	21.90	12.90
Breslau	fron.	71.20/61.70	58.00	28.00	14.90
Hamburg	fron.	127.30/65.10	94.50	45.00	21.90

A gőzhajókony egy ágyút 2 korona után levonásul.

A hajóátkelési díj magában Fiuméből-Velenczébe vagy Anconába:

Dierthorn hádbőlyével együtt 18 kor. I. oszt. hádbőlyével együtt 12 kor. III. oszt. (főutazó) 6 kor.

Menetidő: 10 óra.

A gőzhajóknak a Budapest-Fiume két kötelező gyorsvonatként, valamint Velenczében és Anconában a Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felinduló, illetve onnanérkező olasz vasutakkal közvetlen csatlakozásban állnak. Fiumében a vonatok a gőzhajók kikötő helyéig közelednek a csomagt. indítással.

Fiuméből-Dalmátiaiba napokint indulnak gőzhajók, ezek köztik hetenként 4 gyorsjáró és pedig, Zárába, Metkovicba, Ragusába és Cattaróba, melyek menetrendje az „Utazótábla” foglalkoztatásában van.

Menetjegyeket és csoportosított korutási jegyeket a fent megnevezett állomásokról, úgyisint a magyar kir. államasvutak városi menetrendjéről Budapestben és Bécsben (indítás) a Cook-Társaság és a Cse. utazási irodák Budapestben és Bécsben adnak ki, ha a kivált felvilágosítást is megadnak. Budapestben, 1901. október havában. A magy. kir. állam. igazgatóság.

Fortuna-naptár 1902. évre.

Mikor van születésnapom?

Mindenki kérésre megismerheti magát születésnapjáról a jövendő évi születésnapjáról, melyet a Fortuna-naptárban megismerheti. A naptárban megismerheti magát születésnapjáról a jövendő évi születésnapjáról, melyet a Fortuna-naptárban megismerheti.

Januar	Február	Márczius	Áprillis	Május	Junius	Julius	Augustus	Szeptember	Október	November	December
1 2892	1 4629	1 8471	1 17749	1 35382	1 24281	1 24257	1 24281	1 52513	1 74392	1 74388	1 80560
2 17728	2 17751	2 4660	2 4669	2 6322	2 6327	3 33586	3 30455	2 60095	3 79772	3 79790	3 22288
3 32725	3 34198	3 1701	3 1720	3 1811	40474	40492	44458	3 70945	3 32919	3 82251	3 93398
4 38286	4 38901	4 35310	4 35384	4 35361	41686	4 23354	4 32045	4 79760	4 83465	4 83461	4 17716
5 48100	5 48571	5 39263	5 39354	5 40151	5 50519	5 30554	5 30589	5 83198	5 83834	5 83903	5 28809
6 33717	6 33718	6 31308	6 31375	6 31375	6 35842	6 32800	6 32800	6 83438	6 83440	6 84020	6 28254
7 64430	7 64441	7 56835	7 57280	7 58082	7 79723	7 79736	7 79751	7 83822	7 91383	7 91391	7 48086
8 74994	8 74977	8 64467	8 64488	8 65635	8 89069	8 81382	8 81370	8 85133	8 93876	8 93882	8 53090
9 81117	9 81144	9 74074	9 74075	9 72794	9 83251	9 82775	9 82788	9 83998	9 83998	9 83998	8 53090
10 89098	10 89300	10 81167	10 80806	10 80919	10 81170	10 82748	10 82784	10 83148	10 28236	10 28237	10 71383
11 88145	11 88154	11 83172	11 83277	11 83317	11 84741	11 84783	11 85102	11 10463	11 38123	11 61 011	11 80645
12 84908	12 84921	12 83287	12 83440	12 83688	12 83684	12 83577	12 83577	12 83577	12 83577	12 83577	12 83577
13 86074	13 86088	13 84229	13 84703	13 84732	13 82780	13 84110	13 84113	13 85102	13 32554	13 70800	13 83136
14 92706	14 92730	14 86272	14 86098	14 83008	14 83224	14 32509	14 10488	14 49081	14 00025	14 82250	14 82995
15 96031	15 10015	15 92718	15 92718	15 92718	15 8402	15 8300	15 82954	15 82520	15 74807	15 83515	15 80053
16 4005	16 17760	16 17347	16 32700	16 33301	16 24912	16 24912	16 24912	16 00014	16 00014	16 00014	16 92394
17 17713	17 34500	17 4071	17 6808	17 6569	17 33390	17 36451	17 44396	17 70447	17 83231	17 80044	17 96006
18 34477	18 8909	18 17785	18 19088	18 21213	18 40481	18 44329	18 25512	18 79577	18 84743	18 91397	18 17722
19 28288	19 5137	19 38285	19 35681	19 33689	19 51600	19 52411	19 33689	19 82097	19 83832	19 83391	19 27110
20 48500	20 55108	20 38044	20 38965	20 40160	20 50381	20 50500	20 65906	20 83455	20 86005	20 17709	20 38263
21 537-9	21 64461	21 51371	21 51809	21 51623	21 65546	21 65889	21 79755	21 83987	21 91380	21 20688	21 48041
22 64182	22 7488	22 66284	22 38911	22 38680	22 79728	79742	83181	82 3128	82 3128	82 74327	82 5701
23 74372	23 81122	23 64471	23 64491	23 64813	23 79728	83175	83 175	83 9415	83 91379	83 17344	83 48073
24 81131	24 83144	24 75093	24 75093	24 79798	24 83255	24 83181	24 83816	24 93428	24 30245	24 30983	24 74938
25 83935	25 86833	25 81181	25 83025	25 83025	25 83027	25 88708	25 85103	25 10668	25 10668	25 10668	25 10668
26 83258	26 84924	26 83290	26 83290	26 83290	26 83290	26 83290	26 83290	26 83290	26 83290	26 83290	26 83290
27 84316	27 86669	27 83812	27 83672	27 83697	27 80328	27 80390	27 98416	27 38113	27 52383	27 28548	27 38344
28 86076	28 92723	28 84349	28 84711	28 84726	28 39408	28 93414	28 10455	28 18406	28 00028	28 83279	28 83399
29 92716	29 96045	29 86040	29 86040	29 86040	29 86040	29 86040	29 86040	29 86040	29 86040	29 86040	29 86040
30 96045	30 96045	30 92736	30 92735	30 92735	30 92735	30 92735	30 92735	30 92735	30 92735	30 92735	30 92735
31 4016	31 4016	31 17719	31 17719	31 38115	31 38115	31 48005	31 44398	31 38177	31 38177	31 38177	31 96008

A.: Játék Ön az osztályországot?
 H.: Igen.
 A.: Kinek jäték és milyen számmal?
 H.: A szerencse 24 kiválóan legyelt Török A. és Társak bankháni, melynek szerencsenapját átnevező, azt a számlát választottam, mely éppen születésnapom mellé van jegyezve.
 A.: Át hiszi, hogy ez így helyes?
 H.: Igen, mert minden egyes számnak ugyanaz a nyerségi esélye és meg fogom látni, vajon szerencsenapom születésnapom, avagy a szerencse fia vagyok-e?

Az I. oszt. lervszerű betéti

- 1/5 eredeti sorország 1.50 kor.
- 1/4 eredeti sorország 3.— kor.
- 1/3 eredeti sorország 6.— kor.
- 1/2 eredeti sorország 12.— kor.

Fenti számok csakis nálunk kaphatók:

Török A. és Tsa
 bankháza, Budapest.
 Központ: Váci-körút 4/xw. sz.
 Filotok:
 Múzeum-körút 11. sz. Erzsébet-körút 54. sz.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

HAZAI GYÁRTMÁNY.

V. ker., Váci-körút 32. sz.

ajánlja

az őszi időnyre

a teljesen aczélből készült kiváló
minőségű reszcai

SACK-rendszerű

egyetemes keéit.

ACZÉL-SZÉLMÓTOROK

automatikus szabályozással szélérő és szélirány után, teljesen felszerelve, dugattyúszivattyúval, javított vascső-vezetőrúddal és vezetőrúd-csapágyakkal

ára 320 korona

Hőlégszivattyú-gépek szagatlan petroleum-tüzeléssel; vízvezeték-csővek, szerelések és mindennemű szivattyú-berendezések.

„AGRICOLA“ Tul. Schwarz M. 4570

BÉCS, XX2. Passetstr. 27. (f)

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Számos elismerő- és halányilatkozattal kiténtetett

„Tata-Tóvárosi sport-fluid“

mely az itteni

összes versenyistállóknál

bevezetve, hosszú időn át kitapasztalva, mint egyedül ádító, erősítő- és gyógytőszér, mely meglepő sikerrel alkalmazható erőtlen, fejeződés, esőlék vagy patá, iz- és csigákás, infárás, körsényes, rheumatikus sántításknál, erőtlenkedő sít. az egészséges lovaknál használva az erőt és állandó munkára való tehetőséget, futásban való kiténtést és gyors képeését növeli. 1 üveg használati utasítással 1 kor. 80 fillér.

Kélességénél ötvágyhiány ellen ajánlom kiténtő

Tata-Tóvárosi táppor-készítményemet,

mely lovaknál biztos szer a hizásra, tehennéknél pedig elégségit a tejképzés, ára

1 nagy doboznak 2 korona
1 kisebb „ 1 „ 20 fillér.

Sertéseknek kiténtő hizáló szer a

Tata-Tóvárosi sertéspar,

mely dögvész alkalmával feltűnő hatással alkalmaztatott, ára

1 doboznak 60 fillér.

10 koronán felül megrendelés bérmentve küldők szét. =

Visszértelődőknek árkézevény.

Kapható: Michl Géza gyógyszerésznél Tata-Tóváros, valamint Kochmeister utóátl, Török József és Thalmyer és Seitz utátlnál Budapest.

Magy. kir. államv. 15822/C. H. II. sz.

Hirdetmény.

(Uj személydíjiszabás életpelítősége a Nőgrádszalmagyri h. é. vasúton.)

Ezen vasúton f. évi december hó 1-én új személydíjiszabás lép életbe, mely a menetdíjak tekintetében csak azon változást tartalmazza, hogy azok korona értékben vannak kiténtve.

Az új díjiszabás, melyet a megnyitás napján életpelítőségi díjiszabás érvényes átvil hószentjának a magy. kir. Államvasutak díjiszabás elárúsító irodájában (Budapest, VI. Csengery u. 86. sz.) 20 fillért kapható.

Az igazgatóság.

A legjobb magyar gyártmány

szalámikban és *

* virstlifélékben

TOCH SÁMUEL

husfűstöldéje

Budapest, Király-utca 4.

Ugy magyban mint kérésnyben a legjobb bevásárlási forrás.

Vidékre kiténtő naponta kétszer készülő friss virstlik küldetnek.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványai ráozkevei uradalmához tartozó T8köl-község határában, a Budapest-Haraszti-Ráczkevei helykerüki vasúti mentén fekvő 715 hold. 1539 1. ölt kiterjedésű szántóföldből álló birtok

1902. október 1-től haszonbérbe adatik.

Ezen fölábirtokból mintegy 300 hold új erdőirtás és körül-még 100 hold irtandó erdőterület.

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10⁰/o-ával 1901. évi november hó 30-ig az uradalmi főtisztseghoz Ráozkeven benyújthatók, a hol a bérletre vonatkozó egyéb feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeve 1901. október hó 3-án.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevei uradalmának cs. és kir. főtisztsege.

4788

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. emelet

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulás: 400.000 kor.
Alapítványok és utóéletsekből: 1.200.000 kor.
.....
Összesen: 1.600.000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkárok ellen.

Az életp eredményében biztosított tagok a díjnyáiban részesínek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők kérvényezésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

Balesetek

IKSZÉNYI

Szecs kavágók
répavágók,
daráló malmok.

Gőzfűlesztő-készülékek!
legújabb, legkényelmesebb szerkezetben

UMRATH és TÁRSA
mezőgazdasági gépgyárosoknál
BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzeséplőkészletek 10 lóerőig.
Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

Gazdák

kütnő minőségű
terményzsakot 85 fillértől
kezdve
vizhatlan, tűsra leponnyát
300 fillért
□-méretű vásárolhatóak a
FISCHER-féle
zsák- és ponyvágyban,
Budapest,
Nagykorona-utca 18.
Minták ingyen és bérmentve.

Uradalomból

csakú kasszai gazdaságok és
földi gépeknek kiegészítő
vesszők és egyéb eszközök,
tűsra és tűsra szálak
Tisza-Ede Bécs mellett,
VI. kerület, Váci-körút 37/a.

Gazdák

a gazdálkodók figyelmébe.
Számos uradalmi és más
bevezetett

pyroleum

50%-al olcsóbb mint bér-
mely más világió anyag.

Próbaküldemények 3 koroná
utánra küldik. Kiszárolás
prakszok ingyen és bér-
mentve.

Degen Jakob

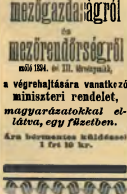
(BUDAPEST, IX., Kozma-körút-28.)

(az Értéktelenben.)
Számos olcsóbb levél után
beutaltatás. 1906-éves gazda-
számlák is bérmentve.

Gazdáknek fontos!
Hireblay Emil
állattenyésztési m. k.
felügyelő
E. udapest, VII.,
Csömör-út 15. II. S.
Munkái
Harmadik kiadás 1 km.
2000.
Darmstadt leányára ve-
szeltek a gazdák a kör-
Tudományok és kiser-
Lásd az országos gazda-
2. kiadás.
Publikációkért 3 kor.
Harmadik kiadás 2000.
1. kiadás 2000.
Megrendelhető
a szerzőnél, leg-
egyszerűbben a
pénz előleges be-
kaldése mellett.

Burgonyát
bármely mennyiségben meg-
vásárolható.
AUER,
Bpest, IX., Sereksári-út 23.

mezőgazdai és agrár
mezőgazdálkodásról
május 10-án, az 11. kiadás.
a végrehajtásra vonatkozó
ministeri rendelet,
magyarországokkal el-
látva, egy füzetben.
Az árak bérmentve 1 kor 10 sz.

KÜHNE E., MOSON

mezőgazdasági gépgyárában
készülnek és az őszi idényre szállíthatók:
Egy- és többvasú aczélekek, legmodosabb kivitelben és szerkezetben.
Boronák és rögítők Hungarikum,
„Mosoni-Drill” tolókepek és „Hungaria-Drill”
merítőkorongos bevált sorvetőgépek.
Tisztító- és szelelő-posták, kockyválasztógépek.
Borsajtók, szőlőzúzó és bogozók.
Új Szabadalmazott Casali-féle nagy morzsolók
erőműhajtásra. Takarmánykészítőgépek.

Takarmánykamra
herendezések.
Főraktár
Budapest, VI. ker.,
Váci-körút 57/a.
Árjegyzék szive-
sen küldetik.

Szőlővessző eladás.

Anyagi felelősséggel a szokvány-
minőségért elad a haraszti-i 145 holdas
szőlőuradalom

sima és gyökeres hazai vesszőket, fás- és
zöldojtványokat, sima és gyökeres ameri-
kaiakat, igen jutányos árban.

Készlet 3 millió, fajtisztaság és ki-
fogástan minőségért az uradalom
szavatol.

Felvilágosítást nyújt, valamint ár-
jegyzéket díjmentesen küld a

„Szőlészeti Intézőség”
Duna-Haraszti, Pestmegye.

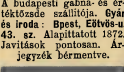
Fairbanks
Mérleg és gépgyár-
részevényszerűség.
Városi iroda és raktár
Budapest,
Andrássy-út 14

Tej!! Tej!!
Er. szőlővel ellátott és
vesszők. Készlet 3 millió
145 holdas szőlőuradalom
szavatol. Jutányos árban.
VII., Bencze-utca 23.

Tavalyi és idei
csirokszakalt,
valamint
csirokmagot
bármely mennyiségben ke-
resek megvételre.
Tavaszi bevetésre szolgáló
kittinó, eredeti olasz
csirokmagot.

MANDLER VILMOS
Budapest,
VII., Elmér-ú. 4798

ZISKA JÓZSEF
Rostály György
ajánlja a leg-
meghiz-
tobb gabsza
minőségű
tizedes és
százados-
halmérle-
geket.
A Budapesti gabsza- és ér-
tektőzede szállítja. Gyár
és iroda: Bpest, Értékt-
43. sz. Alapítástól 1872.
Javitások pontosan. Ár-
jegyzék bérmentve.

A Tavaszi.
Csakú kasszai gazdaságok és
földi gépeknek kiegészítő
vesszők és egyéb eszközök,
tűsra és tűsra szálak
Tisza-Ede Bécs mellett,
VI. kerület, Váci-körút 37/a.

Teavaj eladó.

Kütnő minőségű tisz-
tán kezelt, édes tej-
szinből készült teavaj
szállítan hosszabb idő
óta fenálló teheneszet,
esséleg havi elszám-
lárra is, állandó helyre.
Czím a kiadóhivatal-
ban. 487

Czepléden
Ungváry László
300 holdas szőlőuradalom és gyümölcs-
földjeiknek, valamint borteljesítő
üzemének árjegyzéke megjelent a kívá-
natra ingyen és bérmentve küldetik.
Visszatérítkez.

